Ч. 205 (14.748). Львів, пятниця 17. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Астурія — незалежною анархістичною республикою.

КРОВАВИЙ ТЕРОР У ХІХОНІ.

Владу в Хіхоні, осередку червоних на півночі, обняв Тома Балярміно. Він проголосив Астурію незалежною державою, зірвав звязки з Валенсією та зорганізував директорію з членів „іберійської анархістичної федерації". Нова директорія видала кілька декретів, якими наказує арештувати штаб північної червоної армії та совітських військових спеціялістів і розстріляти всіх професійних старшин.

Як подає „Матен" з Андеї, диктатор Хіхону казав перевезти на старий корабель усіх політичних вязнів, між якими є чимало жінок, старців і дітей. Цей корабель негайно затоплять, якби національні війська збомбардували Хіхон.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК В АСТУРІЇ.

Авас подає, що цілий вчорашній день національні війська йшли вперед, наступаючи на гору Коллерос. Національне командування повело криловий наступ. Нац. частини стрінулися на перших узгірях зі сильним опором і навіть з протинаступами червоних, які відбила національна артилерія; червоні втікли в неладі. З огляду на те, що червоні не мають гірської артилерії, втрати національних військ невеликі: вчора втратили вони 58-ох убитих.

Валенсійське міністерство оборони признає, що на східньому відтинку астурійського фронту червоні подалися перед завзятими наступами національних військ і покинули становища коло Елькаберо.

—о—

Валенсія збомбардована.

5 національних літаків, які вилетіли з бази на Мальорці, бомбардували вчора пристань Валенсії та околицю. Вони скинули коло 10 бомб, які заподіяли великі втрати в людях і в майні; кількість жертв покищо невідома.

Крім того національне летунство було дуже активне на всіх фронтах; між іншим збомбардувало воно Хіхон.

ВАЛЕНСІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЯВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПОМОЧІ.

Голова валенсійського уряду Лярго Кавальеро заявив у інтерву представникові „Матена", що він приїхав до Парижа, щоби вплинути на справу неінтервенції та дістати явну збройну поміч для червоної Еспанії.

—о—

Китайський фронт перерваний
на півночі.

Авас подає з Пекіну, що на тамошньому фронті йде завзятий бій; японці в кількох місцях перервали китайський фронт.

З китайських джерел заперечують вістку, що японці заняли Куан.

КИТАЙЦІ ВІДІБРАЛИ ЛЬОШІЕН.

Авас подає, що китайські війська завзятим наступом відібрали нині рано місцевість Льошіен під Шангаєм.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Японські літаки бомбардували вчора двічі столицю провінції Шансі, Тайюан. Рано 15 літаків скинуло бомби, від яких поважно потерпіло населення; матеріяльні шкоди невеликі. Другий налет японських літаків, вечором, успаремнила сильна пальба протилетунської артилерії. Також від Кантону китайська артилерія прогнала японські ескадри.

ХОЛЕРА В ШАНГАЮ.

Влада міжнародньої концесії в Шангаю повідомляє, що до цього часу занотовано лише 50 випадків смерти на холеру на 650-ох хорих. Хорують здебільша китайці; чужинців хорувало лише 51, з них 5-ох померло: 4-ох москалів і один чех. Сподіються, що як прийде холод, епідемія ослабне.

ПОСТОРОННІ ДЕРЖАВИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАБЕЗПЕКИ ДЛЯ СВОЇХ КОРАБЛІВ.

Команданти фльот американської, британської, французької, італійської та голяндської, які стоять у пристані Шангаю, зажадали від японського начального команданта і посадника Шангаю, щоб обі воюючі сторони перестали стріляти понад чужими кораблями, які стоять на якорі у Шангаю. Від тої перестрілки потерпіло чимало громадян держав, до яких належать ці кораблі — як на чердаках кораблів, так і на терені концесій.

Совітська военна маринарка
безборонна навіть супроти бурі.

Бурі перешкодили осінним маневрам совітської военної фльоти на Балтійському Морі. Чимало кораблів потерпіло шкоди, м. ін. одно підводне судно прийшлося відчалювати до Кронштаду. Буря розігнала фльоту на всі сторони, кораблі мусіли ховатися на фінські й естонські територіяльні води.

Ці маневри виявили, що, не зважаючи на всі зусилля Москви, рівень военної фльоти дуже низький. (АТЕ).

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ" НА НАШИХ СХІДНИХ ОКРАЇНАХ.

В Озівсько-Чорноморському краю відбувся процес проти „контрреволюційної" організації, що вела шкідницьку акцію в машиново-тракторних стаціях. Директора стації та двох інших підсудних засудили на смерть, одного на 8 літ вязниці. Колгоспники на спеціяльних зборах заапробували присуд.

ЧИСТКА У КІРГІЗЬКІЙ СОВІТСЬКІЙ РЕСПУБЛИЦІ.

Як подає „Правда", після ревізії в кіргізькій ССР центральний комітет компартії усунув багато партійних і державних достойників тої республики; їх усіх арештовано. Державний апарат республики зовсім розбитий.

Зелене і червоне.

Львів, 16. вересня 137.

На днях помер у Львові у глибокій старости і майже в забутті один з основників та ідеольогічних керманичів польської людової партії (П. С. Л.) і б. сенатор — Болеслав Вислоух. Народнім трибуном у роді пок. Гната Дашинського, що вогненним словом умів потягнути за собою маси, не був Вислоух ніколи і взагалі на трибуні виступав дуже рідко. Був політичним учителем-педагогом польських селянських мас як редактор „Пшиячеля Люду", біля якого гуртувалися перші кадри польських селян, над якими дещо пізніше обняв команду людовий трибун демагог Ян Стапінський, учень найбільше меткого мазурського демагога екс-езуїта ксьондза Станіслава Стояловського. З цієї школи й вийшли перші мазурські посли провідники у хлопській сукмані: Якуб Бойко, брати Поточки, Кремпа і щойно ген пізніше теперішній мазурський божок Вінценти Вітос.

Польське Стронніцтво Людове у своїх починах, ведучи боротьбу зі всемогучою тоді в Галичині шляхотською мафією та її союзником римо-кат. клиром, з природи річи не могло ставитися вороже до укаїнського руху і наших змагань у Галичині; зрештою наша практична політика і соціяльна програма була дуже зближена до програми людовців. І ще одно. Між першими, так сказати, практичними іструкторами наростаючої польської хлопської сили були і деякі українці, що перші в краю розпочали політичну працю серед мас і мали вже деякий досвід. І на терені галицького сойму наші посли, численніші від людовців та з без порівнання більшою політичною рутиною, були теж у неодному вчителями — особливо посол д-р Евген Олесницький — своїх товаришів з П. С. Л.

Часи змінилися. З поліційно проскрибованої колись і безпощадно клиром поборюваної партії (зокрема тарнівським епископом Валенгою) виросло П. С. Л. на керманича мазурських мас у Західній Галичині під проводом Яна Стапінського вже в довоєнних часах — після уведення в Австрії загального виборчого права до австрійського парляменту, куди вже в 1907. р. дісталася поважніша скількість людовецвих послів. Станули вони зразу поза Польським Колом, як офіціяльною і всемогучою польською репрезентацією у Відні. Та їхній провідник Ян Стапінський, заманений ріжними обіцянками, здається, і зовсім реального характеру, перевів невдові своїх однодумців до Польського Кола, що остаточно й було початком кінця його політичної карієри.

За якийсь час в опозиції до Стапінського станув молодий, здібний, дуже амбітний і неперебірчивий у засобах боротьби з противником, але з малою — навіть як на хлопського провід-

ника — освітою, Вінценти Вітос, хлоп-бідняк з Вежхославіц біля Тарнова. В партії счинився розлом. Проти „Пшияцеля Люду" повстав „Пяст", якого напрям у мазурському селі остаточно переміг. І з цим вже з самих початків відродженої Польщі виплив на верхи й обняв керму Вінценти Вітос, „хлоп з секерком за пасом", як дехто з польської ендеції згірдно про нього висказувався. Дійшов він і верхів влади як трикратний премієр і самі людовці стали пануючою партією та найбільше рішальною в парляменті і в коаліційних урядах. Остаточно скінчилося так, як сказано у „Веселю" Виспянського: „Мялесь хамє злоти руг, зостал ці сен єно шнур". Прийшло Берестя, процес, засуд і втеча на політичну еміґрацію. Занепала і партія, в якій знайшлося багато „іберляйферів" у табор правлячої санації. Зродилася опозиція серед людовців — на думці маю територіяльно тільки Галичину — у всіх злучених після Берестя відділах віджила на тисяч відсотків демагогія. Після коротких періодів флірту почалися і репресії, що знову у свою чергу зродили своєрідне підпілля у мазурському селі. В допомогу людовцям прийшла затяжна кріза з нуждою на селі і нові виборчі закони до територіяльної самоуправи і парляменту з вcaseлімінуванням людовців; прийшла ще спроба флірту людовців до маршала Сьміглого Ридза — і відомі події з половини серпня ц. р. з масовим арештуванням людових провідників та енунціяцією премієра ген. Славой-Складковського.

На вершку своєї могучости думав Вітос про зелений інтернаціонал для противаги третьому московському інтернаціоналові. Відбув навіть подорож до Болгарії для відвідин тамошнього селянського премієра Стамбуїлського. До спілки мав станути і хорватський селянський провідник Степан Радіч. Оба останні згинули насильною смертю і розвіялися Вітосові мрії про панування зеленого прапору.

Сьогоднішнє політичне життя серед поляків розбите. Не вдалися спроби в рр. 1928 до 1935. з веденням державного польського судна без участи політичних партій. Восени 1935. р. розвязано формально Безпартійний Бльок співпраці з урядом і його творець полк. Валеріян Славек відійшов у цілковиту політичну тінь. На політичному овиді в Польщі появився новий чудотворець ! — як це сталося майже звичаєм у Польщі — теж високий військовий старшина, полк. Адам Коц. Зродилася концепція Обозу Зєдночення Народовего (ОЗОН), яку монтують від місяців, на сільському відтинку при допомові сенатора ген. Ґаліци. Невідомо ще, які остаточно круги польського громадянства обхопить нова організація, зате з промов ген. Ґаліци відоме її становище проти нас. По суті не відбігає воно далеко від знаних резолюцій ріжних „Звйонзків" офіцерув резерви" чи концепцій проф. Ромера.

Нема і дальше єдности також по стороні польської опозиції, що її творять три головні польські політичні угрупування — ендеція з прибудівками з права та ПСЛ і ППС зліва. Не вдалися досі заходи комуністів для створення т. зв. людового фронту як і суцільного тактичного обєднання людовців і пепесівців.

Польська опозиційна правиця — ендеція — і польський опозиційний центр — людовці — вже здавна обєднані на протиукраїнському і протижидівському фронті. Ніхто інший, як Вітос був одним з головних авторів кольонізаційного походу на „креси", ніхто знову інший, як мазурські селяни — і то саме передовсім зпід зеленого прапору Вітоса — користали й користають ще й сьогодні з практичного виконання закону про земельну реформу. В копичинецькому повіті є навіть окрема кольонія-громада Вітосувка, названа в його честь.

Величезна більшість польських селян невдоволена з теперішнього режіму. Це, здається, і для уряду не є ніякою таємницею. Невдоволені є і кольоністи на „кресах", що сподівалися великої допомоги для себе від уряду, якої він з фінансових причин дати їм не може. А більшість серед кольоністів у Східній Галичині творять беззастережні прихильники Вітоса. І вони саме несуть високо його зелений прапор та творять підставу розкладового елементу у східногалицькому селі, хоч мають без порівняння далеко менше причин до невдоволення, як їх українські сусіди-автохтони, яких предки і вони самі зрошували своїм потом панські лани, що їх тепер дістали кольоністи.. Останні засіли теж і в самоуправних установах, що часто є під їх впливом, бо не допущено там українців. Нема тут сімбіози між українським селянином і кольоністом. Причин цього явища не треба виясьнювати. Вони, думаю, зрозумілі для кожного.

Очевидно, кольоністи не мають і політичного впливу на наше селянство, не зважаючи на крайнє радикальні гасла соціяльного характеру, які воно чує нераз від кольоністів. З психольогічного боку при загальному національному освідомленні нашого східно-галицького села і не диво, що з дуже маленькими вийнятками наше село протиставилося недавньому страйкові людовців і тому він і не вдався від Ярослава на схід. На цьому саме терені не було ніколи теж колишнього провідника мазурських селян Шелі з різнею панів 1846 р., як і не було перших великих жидівських погромів у 1898 р., для здушення яких австрійський уряд увів був наглі суди, одиноке цього роду явище в Галичині в австрійських часах. І Шеля і жидівські погроми були тільки в Західній Галичині! Там теж тільки були масові пікети-стійки по дорогах, які насильно громили тих, що їхали до міста і розброювали поліцію. Епільоґ відомий — 42 трупи, маса арештованих і суди. На основі офіціяльного звідомлення ПАТ-а арештованим членам управи П. С. Л. та багатьом іншим діячам людовців закидають напади на станиці поліції, знищення повітового авта, знищення ріжних фірменок, знищення жидівських крамниць, протидержавну діяльність і недозволену аґітацію. Масові арештування були передовсім у ярославському повіті. На терені цілого тернопільського воєвідства арештовано 39 людовців і віддано в руки суду.

Як сказано, влада пристосувала репресії, що у своїх розмірах дуже й дуже ще далекі від відомих нам репресій у Східній Галичині з 1930 р., хоч тоді тут не було нападів на поліційні станиці та роззброювання поліції. Остаточно страйкову акцію людовців влада зліквідувала. Зелений прапор ще не затріюмфував, а у Східній Галичині виявилося наглядно при цій нагоді, що людовці окружені українським морем і ніяка масова акція тут їм не вдасться.

Не вдасться, не зважаючи на крайнє радикальні гасла і допомогу червоного елементу, який відограв без сумніву свою ролю у страйковій акції людовців. Людовці селяни радикалізуються дуже помітно при помочі свого скритого червоного союзника і зелена барва їх прапору прибирає щораз більше барву червону.

Які підсумки політичної натури з недавньої акції людовців зробить влада, зокрема на українському відтинку, покаже недалека майбутність.

С. Б.

Ширіть наш часопис!

ДОМІНІКА.

Пацієнт ч. 23.

Недільне сонце мало весняні промені і вони падали на шпитальну салю і навіть найбільше безнадійним вливали краплину надії. На білих лякерованих стінах відбивалося каштанове волосся молодої лікарки, що переходила від ліжка до ліжка, терпеливо та приязно, залишаючи кожному якесь слово ради або потіхи.

Коли вийшла із салі, присіла на лавочці в коридорі і закурила папіроску.

— Чи вже скінчили свій ранішній обхід, пані Дітмар? — спитав її перший асистент, проходячи мимо.

— Ні, трохи відпочиваю перед найнеприємнішою працею — відповіла з усміхом.

— Найнеприємнішою? Це хіба пацієнти першої кляси? Чи я відгадав?

— Це не було важко, пане доценте. Врештою сама не знаю, чому я люблю їх менше, ніж інших недужих. Поправді то я даю собі з ними легко раду.

— Ви й так досить енерґійні. Найкраще буде, коли будете поводитися з ними таксамо як з усіми іншими. Вони-ж ріжняться від бідніших тільки тим, що мають гроші, бо так то не менше нещасливі та безпомічні як усі недужі. Коли приходжу до вашої салі після вас, то бачу, як пацієнти тужать за вами..

— Але-ж, пане доценте — боронилася д-р Ева Дітмар червоніючи — я попросту люблю своїх пацієнтів, ось і все. Мушу ще послухати вашої ради і таксамо поводитися з гістьми з першої кляси... Но, до побачення за обідом, правда?

— Так, так... ми нині їмо разом.. так виходить зі служби. Я вже голодний.

У кімнаті ч. 23 пацієнт спав. Це був зовсім новий недужий. Коли лікарка відчинила двері, він прокинувся. На столику біля нього снідання стояв нетиканий.

— Але-ж це нечуване!

— Що таке? — спитав недужий.

— Ви взагалі нічого не їли. Мені здається, що пацієнтам першої кляси ведеться за добре. Попросту розпещені. Може би завести для них голодівку на один день? — перейшла вже у лагідніший тон, після першої спроби проявити свою енерґію.

— Я не маю апетиту, пані доктор. Я живу тільки любовю.

Д-р Ева Дітмар поглянула на молодця трохи здивована і трохи зацікавлена. „Дуже гарний мужчина..." подумала мимохіть і спитала:

— А когож ви так любите, пане... — і тут поглянула на табличку, що висіла вголовах недужого — пане інжинір Ендрсен?

— Кого? От хочби всі молоді, гарні бльондинки... головно тоді, коли вони вміють чудово червоніти.

— Коли ви гадаете, пане інжинір, що такими словами мене зворушите, то дуже помиляєтеся. Ви здається забуваєте, що перед вами стоїть лікар.

— А чи лікарка не може тішитися, коли якийсь молодець, хочби такий як я, ясно — в нормальному стані, починає подивляти її і навіть закохується в ній?

— Ні! хіба, що це булоб поза шпиталем! А що вам бракує крім хоро розбубрханої уяви? Я мушу вас оглянути.

Вона випитувала, що йому бракує, прислухалася до його серця, обстукувала. Її погляд був дослідчий, уважливий як погляд лікаря, що не пропускає ніякої дрібниці. „Дуже симпатичний, нещасливий молодець!" подумала, але сказала поважно і ділово:

— Ви мусите добре відживлятись, пане інжинір.

— Але я не можу.

— Навіть тоді ви не моглиб, якби цим ви мали мені велику приємність?

— Коли так, то я буду дуже старатися, пані доктор.

Увечір, коли лікарка після служби положилася на твердому службовому ліжку у дижурнім кабінеті, вся одягнена, витягнула руку по журнали на столику. Вона лежала із заплющеними очима і думала про пацієнта з кімнати 23 інжиніра Валентина Ендрсена.

„Якби я тільки могла зробити його здоровим, зовсім здоровим.. Але він здається ніколи не видужає з таким серцем... Поправа можлива і це може тягнутися довгі роки... але чи він може стати зовсім здоровий? Такий симпатичний і приємний хлопець!"

І почала думати над роками своїх студій, як вона день за днем, ніч за ніччю сиділа над книжками, щоб усе знати, щоб усім допомогти.. Вона думала про недужих, про свою власну молодість, якої вона не мала і з якої залишилась їй тільки та приємність, яку має лікар, коли нещасливій людині може допомогти.

Вона мала довкола себе — мужчин-товаришів, що звертали на неї увагу, навіть пропонували їй своє серце, але вони всі були такі здорові, такі життерадісні, що для них треба було мати багато часу, щоб підтримувати знайомість. Але ввесь її час належав недужим. „А той недужий інжинір — її думки знову завертали до того самого кола — міг би мене вже більше цікавити. Чи тому, що він пацієнт? Ні, тому що я хотілаб дарувати йому життя.. трошечки поправити його здоровля.. Та чи цього самого я не бажаю собі з усіма іншими пацієнтами? Ні, тут трохи інакше... я хотілаб його мати здоровим — для себе...

Православна Волинь

осуджує москвофільську політику прав. епископату.

10. вересня в день св. Йова, в Почаєві відбувся відпуст, на який прибуло до 30.000 прочан зі всіх кінців православної Волині, Полісся і Холмщини. Після Служби Божої відбулося на площі середмістя з дозволу волинського воєводи народне зібрання, на якому посли Скрипник, Тимошенко і сен. Маслов виголосили перед кількатисячною юрбою реферат про сучасне положення Православної Церкви в Польщі. Після того одноголосно принято резолюції, де в різкій формі осуджено політику митрополита Дениса і православного епископату в Польщі, поставлено домагання негайно скликати церковний Собор для упорядкування справ Православної Церкви і взвано церковну владу не робити перешкод до відмосковлення Православної Церкви на українських землях. Принятя цієї резолюції зустрінуто гучними оплесками і ворожими вигуками на адресу митрополита Дениса, котрий мав бути в Почаєві цього дня, але довідавшися про це віче і не чекаючи від нього для себе нічого доброго, відкликав свій приїзд.

—o—

Перед Святом Поляглих у Раві Руській.

Подаємо до відома, що деканальні уряди в порозумінні з парохіяльним урядом у Раві Руській назначили традиційний День Поляглих на неділю 26. IX. з таким самим порядком, як і в минулих роках. Назначене Свято Поляглих відбудеться 26. 9. ц. р. без огляду на погоду.

Інші часописи прохаємо цей комунікат передрукувати.

Угода у Ніон та експльозія у Парижі.

Париж, 12. вересня 1937. р.

I.

Наради ніонської конференції закінчилися повним успіхом для Франції й Англії і то в одну мить. Браво дипльомати! — пише нині майже однозвучно вся париська преса, а тут можна би додати зовсім спокійно: Браво адмірали, бо коли ця конференція закінчилася так скоро, то це сталося завдяки попередній угоді великобританської і французької адміралії, а дипльомати тільки підписали вже заздалегідь уложений текст.

СССР не допустили до контролі Середземного Моря. Англійська і французька адміралія були однозгідні в цій справі. Туреччина, Греція і Югославія станули теж лавою проти похзи военних кораблів Совітщини. Отже Велика Британія і Франція беруть на себе обовязок завести лад на Середз. Морі. Італія і Німеччина, якщо забажають можуть прилучитися до тієї акції, але, без огляду на рішення Риму й Берліна, Англія і Франція заведуть морську военну поліцію та охорону торговельних кораблів усіх національностей поза межами національних вод Еспанії.

Майже в тій самій хвилині — це перший рішучий і мабуть не останній спільний виступ Великої Британії та Франції — в год. 10-ій в ночі вилітають у Парижі у воздух два будинки — домівки французького патронату (працедавців великого промислу).

II.

Мимохіть насувається на думку досить недавній спогад: крівава ніч у Кліші прийшла наче у відповідь на блискучий успіх военної французької позички. Чиж та сама темна мафія діла є і тепер на терені Франції? Французька публична опінія домагається якнайскорішого арештування атентатчиків. Ліва преса вказує на фашистів, як на спричинників того замаху, а слово „провокація“ великими буквами займає цілі ґазетні кольони. Національна преса, навпаки, твердить, що ті бомби є природнім наслідком демагогії „людового фронту“.

Наведемо для відзеркалення тих протилежних думок два голоси:

„Ліманіте“: Чиж замаховці міжнародного фашизму не є в додатку і людьми міжнародного капіталістичного патронату“? І „Ліманіте“ приписує всі замахи в Европі провокаційній роботі інтернаціонального фашизму.

Президент „Конфедерації Французького Патронату“ п. Жіню відповідає з місця комуністам у „Журне Індустріель“: „Ось вам найклясичніша метода „прямої акції“.

Доступ до місця замахів при вулицях Пресбург і Буасієр замкнений у хвилині, як пишемо ці рядки, поліційними кордонами.

Юрій Студинський.

—o—

Кімната ч. 23 не належала до д-ра Дітмар. Вона заступала в ній тільки своїх товаришів у неділю. А все-ж і в будень, коли скінчила свою працю залюбки навідувалась до нього. Навіть коли була дуже втомлена, сідала при його ліжку, бо вони мали одне одному завсіди щось сказати. Вони будували пляни, що буде, як він зовсім видужає, як вони виберуться на далеку прогулку автом.

Ева вже не оглядала Ендрсена більш як пацієнта. Вона лякалася ствердити поганий стан у нього, і так уже його бліде обличча говорило їй за багато, а уста іноді видовжувалися у таку синю стяжечку, що мала охоту їх поцілувати.

Настала справжня весна і вони обидвоє стали щирими приятелями. Одного вільного вечора лікарка сиділа при інжинірі, коли нараз почула, як він несподівано схопив її руку.

— Ево! — сказав він тихцем — ціле своє життя я мріяв тільки про те, щоб зустрінути таку жінку, як ви. Ево, змилосердіться наді мною і поцілуйте мене!

Щось стиснуло її в горлі і вона не могла йому відповісти. Вона підтримала його голову, нахилившись до нього. По його всьому тілі перейшли судороги. Здавалось їй, що ціла вічність тягнеться, заки вона відтулила уста від його уст.

На подушку глибше впав труп молодця.

*

Лікарка склала сторінки свого рукопису, який відчитала письменникові. Письменник мовчав, зворушений справжньою історією, яку почув. Не було в цій історії нічого видуманого і нічого дилетантського.

Вона перервала мовчанку:

— Бачите, як це все кінчиться, коли лікарка залюблюється... Позавчора його поховали. І відвернулася.

Пепека. а. б

—o—

Міжнародній Протиалькогольний Конґрес

добігає до кінця.

Варшава, 15. вересня.

XXI. Міжнародній Протиалькогольний Конґрес добігає до кінця. Вчора закінчили теж свої наради жінки-абстинентки, взиваючи жіноцтво цілого світу до скріпленої боротьби з алькоголізмом та домагання введення в усіх школах обовязкового навчання алькогольогії.

На Конґресі є одинока українка п. **д-р Носковська**, яка — що при нагоді простуємо — не не репрезентує Українського Лікарського Т-ва, але бере в Конґресі добровільну участь, навязуючи контакти з чужоземними абстинентками.

У середу закінчився теж І. католицький абстинентський конґрес, який радив при участи папського нунція і стягнув представників цілого католицького світу.

Врешті замкнув свої наради також євангелицький протиалькогольний зїзд.

Українська мистецько оформлена вистава і надалі притягає багато чужинців. Закордонні журналісти докладно фотографують усі українські експонати.

Рада „Відродженя“ подбала вже про дгарно видану (дійсно по европейськи!) пропаґандивну протиалькогольну літературу у французькій мові, що вичерпуюче інформує про наш абстинентський рух.

Загальну увагу на жалібній чеській виставі звертали сьогодні, присвячені памяті Масарика, числа „Діла“ й „Н. Часу“, які хтось з українців поклав між квітами перед портретом великого чеха.

Вся українська делеґація взяла сьогодні участь у цікавій прогульці до Вілянова.

Як нас інформують, опізнення присилки нашої відродженецької літератури сталось через деякі застереження львівської цензури, що либонь не хотіла пустити відбитки малої карти українсько-етнографічних земель, яка виготовлена строго науково і має на меті лише виказати терен діяльности наших абстинентських товариств. (КТВ.)

—o—

Всеж таки це найкращий шлях.

— Забезпечити собі завтра, це найважніше і... найважче.

— Чейже заробляєш і тому не маєш причини нарікати, а відложити дещо на чорну годину теж можна.

— Так тобі здається, мій дорогий, але це не так легко. Коли маєш жінку, дітей, видатки зїдають цілу платню. Ге, колиб то так в Америці...

— Ти непоправний оптиміст! Так, начеб в Америці діялися чуда! А може ти думаєш про славного Товнсенда, що виступаючи як кандидат на президента Зединених Держав проти Рузвелта, обіцював усім 50-літнім американцям доживотну ренту по 100 долярів місячно? По проєкті д-ра Товнсенда кожний мав мати запевнене майбутнє.

— Знаєш, це направду був дуже гарний проєкт.

— Приманчивий то так, але не реальний, бо щоб його зреалізувати, як доказав проєктант, треба булоб сконфіскувати три четвертих доходів великих підприємств і багатіїв.

— Всежтаки мусів зєднати собі багато голосів кандидат, що обіцював таку матеріяльну забезпеку людям у краю, де границя віку є границею зарібків.

— Нічо подібне. Д-р Товнсенд одержав таке мале число голосів, що сам усунувся з виборів. Він побачив безцільність своєї аґітаційної кампанії. Американці практичні: Це було за гарне, щоб могло бути дійсне.

— Гм, так кажеш, а однак ці практичні американці попадають в ентузіязм з приводу найідіотичнішого рекорду й завжди находять час і гроші на того роду пописи. Були конкурси з великою нагородою для того, хто зуміє найдовше висидіти на брилі леду, для рекордиста, що їсть найбільше пайок мяса, вкінці тепер був і такий попис: два аматори перішили себе взаїмно по лиці півтора доби. Переможець одержав 500 долярів нагороди.

— Якщо вже маємо говорити про рекорди, то лишаючи на боці американські дивацтва, щиро признаймо, що в нас є рекорди в іншій ділянці, що більше імпонують і перш усього мають зовсім інше значіння.

— Направду зацікавлюєш мене! Що маєш на думці?

— Інституцію, що з рекордовою точністю розділює щомісяця поміж широкі круги громадян великі суми й приспорює краєві щороку тисячі вдоволених і матеріяльно забезпечених людей. Якщо ти таки ще не додумався, то знай, що маю на думці Клясову Льотерію. Мабуть пригадуєш собі, що наш знайомий інж. К. виграв тому пів року більшу суму на Кляcовій Льотерії і заложив фабрику, що знаменито проспеpує.

— Ах, так, це правда! Добре, що ти мені це пригадав. Зараз куплю в колектурі льос. О статочно щасливих не сіють, самі родяться.

— Краще скажи: щасливих не сіють, самі щасливий жереб вибирають! Бажаю успіхів!

—o—

Міжпарляментарна Унія в Парижі.

У часі між 30. серпня і 8. вересня п. р. відбувалися в Парижі наради Міжпарляментарної Унії. Міжпарляментарна Унія — це організація, що обєднує всі парляменти світу. Належить до неї і польський парлямент. Українську Парляментарну Репрезентацію заступав на цих нарадах її голова пос. **Василь Мудрий**. Його вибрали на засіданні, яке відбулося 7. вересня у Фонтенебльо, членом субкомісії для справ національних меншин.

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціяльного кореспондента).

III.

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ.

Мої сподівання були слушні: праські Торги кращі від львівських, а віденські ще кращі від праських. Це степенування вражінь найде своє безперечне завершення на Світовій Виставі в Парижі.

Як у Празі, так і у Відні зголошую свій приїзд у пресовому бюрі Торгів. Велика ввічливість, з якою зустрічають у цих бюрах закордонних журналістів, є природним обявом доцінювання реклями. Завдяки цій ввічливости дістаю грубезний катальог безплатно і також потрібні інформації.

Віденські Торги відбуваються у двох місцях: у т. зв. „Ротунді" в Пратері і в „Мессепаляст" у І. окрузі. Оба виставові терени дуже просторі. Щоб перейти їх уважно, треба чимало часу. Два-три дні побути у Відні — мало, дуже мало. Стараюсь бути пильний та оглядаю зранку до вечора, не рахуючися з фізичною спроможністю, а з годинами, в яких Торги працюють.

„Ротунда" представляє квадратовий пасаж з круглим будинком у середині, який має 5 виставових перстенів з ядром — кругленьким павільончиком, що його в цілости заняла фірма „Телефункен". Крім того від сторони західного порталю стоїть на великій площі велика маса павільонів, від маленьких — самостійних до великих збірних.

Перше, що я розглядав з великою цікавістю — це пластичне представлення гамбурського порту з поодинокими пристанями, кораблями і човнами. Це щось дійсно гарне, величини 15×7 метрів. Подібну плястику, хоч у значно меншому розмірі, зате зі світляними ефектами, дали італійці у своєму відділі. Є це плястика Трієсту і Фіюме. Остання за натисненням відповідного гудзика показує електричним світлом бажаний обект (при гудзику він зазначений).

Зупинятися при цілій тій ріжноманітности експонатів, що їх виставляють на „мессі" працьовиті австрійці означалоб дати величезний, хоч може декому й цікавий реєстр усяких артикулів. Обмежуюсь до більш поверхових вражінь, що їх залишили в мене оглядини цілого виставового багатства, зважаючи, що наші люди, які **ділово** цікавляться якимись артикулами чи шукають за господарськими можливостями, повинні старатися попасти на Торги до Праги і до Відня. Тут вони можуть багато довідатись, навязати взаємини і — навіть найти варстат праці, коли мають якусь готівку. Діло в тому, що багато виставляючих фірм, особливо на віденських Торгах, **шукає звязків із закордоном**. Вони готові віддати **заступництва, продати ліценції для виробництва**, тощо. Це міг я ствердити в багатьох моїх розмовах, при чому зустрічав артикули, на яких можна добре заробляти. Вважаю, що передовсім наш **КРУП** при Технічному Т-ві і **Промбанк** повинні висилати туди річ-річно, чи навіть двічі в рік*) свого представника, який досліджував би ріжні можливости, що їх можна через анальогію мати також на українському ґрунті, який збирав би інформації про представництва, технічні винаходи і машини, тощо. Ці відомости можнаб навіть добре „згрошевити", як теж і заробити на посередництві у навязанні звязків. Навіть у господарських справах повинні ми черпати зразки безпосередньо також із закордону, не відкидаючи очевидно і зразків польських (особливо західної Польщі).

Для прикладу: При одній з виставлених машин Зінгера (багато з них є саме в руху) зупиняюсь. Це спеціяльна машина до мужеських ковнірців. Зпід зручних рук працівниці щораз виходить новий ковнірець (очевидно, був уже скроєний). Питаю: кілько за годину їх викінчить? Відповідає: 90 до 100 шт., рівнодушно якої форми і з якого матеріялу. Приглядаюся роботі. Здається вона зовсім проста. А чейже **всі ми українці, купуємо і носимо чужі ковнірці** від спортових починаючи, на смокінгових „фатермердерах" кінчаючи. Невжеж не моглиб ми створити цілий десяток таких виробничих варстатів? До того треба тільки вміти скроїти ріжні роди ковнірців, а вся інвестиція — одна недорога машина!

А ось дальше: В довгому павільоні т. зв. „малих звірят", де царюють багатством кольорів золоті фазани, находжу величезну кількість ангорських кріликів. Побіч чимало столів з виробами з ангорської вовни. Між ними правдиві цяцьки. Столи окружені інтересентами, не тільки краєвими, але й заграничними. Ці артикули призначені — як довідуюсь — у великій мірі на **експорт** і з виробництва їх живе маса людей. А чейже дивитесь, як на ваших очах стрижуть анг. кролики, як на простенькому коловоротку витягають з вовни нитку, як з цієї нитки плетуть ріжні речі. Таке це все просте, не вимагає капіталів, а дає добрий заробіток.

Виставові стійлища скрізь дуже добре з реклямового боку поставлені. Деякі (як напр. Майнля в „Ротунді" і Герцманського (ріжні жіночі матеріяли) в „Палаті") — це мистецько-реклямові шедеври, перед якими стоїте мов вкопані довгий час і подивляєте людську помисловість. Рух скрізь дуже великий, значно більший навіть, ніж у Празі (що правда, там був я саме на жидівський новий рік, отже жидівських інтересентів, які особливо зі Словаччини роблять звичайно великі обороти, тоді не було). Велике зацікавлення викликують радіові апарати, що прекрасно вивінувані і відзначаються ощадністю у струмі, дальше артикули для зимового спорту (м. ін. кийки для лещат тепер зовсім тонкі з тонкіну, теж обтягнені рибячою шкірою або спеціяльною масою, а тарелі при них виключно металеві — алюмініюм або сталь). Цікава будова кафлевих печей: всі вони зовсім низонькі. В „Ротунді" зі значніших артикулів, що мають попит і серед численних торговельних висланців закордону (м. ін. Польщі), виставлено: електротехнічне приладдя, годинники, залізні і металеві вироби бюрові (особливо машини до писання), трівкоогненні печі, тощо.

Великі маси відвідувачів збиваються в пасажу „Ротунди", де приміщена **харчева вистава**. Хоч я вже ситий від порції італійського різотто (риж „спльендоре", гриби і горох, усе те посипане пармезаном), не можу впертись спокусі покоштувати ріжних мало відомих у нас лакоминок. „Альпенмільхцентрале", яка перед „Ротундою" побудувала дві альпейські хатинки і продає усякі молочні вироби до знаменитих тісточок (холодних і горячих) включно, має тут м. ін. також **молочний бар**. Тут дістанете не тільки безалькогольні молочні напитки зі смаком ананасу, ванілії, тощо, але теж **справжні коктейлі** з алькоголем, перемішаним зі сметанкою („Александер", „Фаворі" і т. ін.). Очевидно, що стійлище в облозі. Збут кольосальний. Багато, особливо чужинців, питає за рецептами і дещо дістає друком. Загалом у харчевій „мессі" дістанете все, чого забажаєте, навіть кусень гарячої гуски чи курки, яка смажиться на ваших очах у великій електричній печі. В одному з окремих павільонів зустрічаю виставу австрійського „Імкергеноссеншафт"-у. Мимохіть нагадую наш „Рій" у Львові. **Які великі можливости виробництва дає мід!** Згадана кооператива виробляє і виставляє масу ріжнородного печива, медових напитків, медових цукорків. Загалом коли ми при кооперації, то кооперативи вросли дуже сильно в австрійський ґрунт. Вистане згадати, що до 4.067 кооператив належить 1 міліон членів. З правдивою приємністю оглядаю опатентовані **моделі збіжевих сільосів, складових кооп. домів, установ, на які ми ще досі не спромоглися.**

Назовні „Ротунди" — як я вже згадав — є маса окремих павільонів. Між ними найбільші **сільсько-господарські**: два з расовою худобою (багато з кокардами на хвостах або шарфами через черево, як відзначення) й один „Райхбавернбунд"-у, де агроном мав би бодай два дні що студіювати. Там також квітам віддано стільки місця (для троянд окрема саля, неймовірно запашна), що хочби ви не знали віденця, то легко відгадаєте його любов до квітів. Незвичайно цікавий теж павільон з австрійськими винаходами. Що за помисли! Годі їх тут згадувати, бо їх дуже багато. Ліценції на виробництво можна дістати. Отож бюро інформаційне має чимало роботи з полагоджуванням запитів і зголошень. Особливо велика кількість машинових експонатів: промислових і сільсько-господарських: мотори Дісля і деревно-газові, гидравлічні праси, помпи ріжного роду, будівельні машини і дальше: сіялки, молотілки, тощо. Бачите тут промисловців-багатіїв і тирольців-селян як ходять журливо між машинами та обмірковують, рішаючись урешті на купно. Є також чимало покупців зза кордону.

„Мессепаляст" — це одноповерховий величезний обект за памятником Марії Тереси. Тут найбільший попит має шкіряна галянтерія, якою захоплюються англійці й американці. І дійсно: чудеса можна найти в цій галянтерії! (Для пань буде цікаво почути, що у Відні починають лянсувати вже... деревляні торбинки). Великий попит є теж на мистецькі фаянси і теракоту, на мистецько - промислові бронзи, на кравательки і краваткові матеріяли (мужчинам для інформації: шляфроки з краваткового матеріялу є тепер останнім криком моди), на забавки (які чудесні стійлища з ялинковими окрасами — мов у казці!), на альпейські строї (ідуть також до Англії й Америки)!), на запальнички (яка ріжнородність комбінацій!), на жіночі строї, футра, меблі (також спеціяльно селянські), тощо. Великою популярністю тішаться окремішні виставви п. н. „Молодь при праці" „Мистецтво в ремеслі", тощо. На ваших очах працює чимало людей. Взагалі треба зазначити, що скрізь можна запримітити **тенденцію динамізму** на виставах. У Празі на Торгах, щоб показати людям дивани, два хлопці безупинно їх перекладають і ви маєте змогу побачити замісць 10—15 зразків — 50 до 100. Ще сильніше момент динамізму виступає у Відні. Тут на ваших очах працюють машини, обробляють металі, оправляють книжки, печуть печиво, роблять тутки, наповняють їх тютюном та пакують і т. ін. Це відвідувачеві значно влекшує оглядання і менше його мучить, а краще інформує.

Два дні лле тут дощ безупинно. Це, очевидно, некорисне для такої імпрези, як Торги, тим більше, що вони тут розділені на дві далеко від себе положені партії, а частинно відбуваються й під голим небом. Та не зважаючи на дощ фреквенція велика. Це свідчить, якою атракцією є віденські Торги.

Відень 11. IX. 1937. **В. Несторович.**

*) Віденські Торги, як і праські, відбуваються двічі в рік: на весну і восени.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Іван Савків, ем. упр. школи в Коломиї, зол. 3.—, Студентська молодь у Радехові з вечерниць зол. 20.—. — Нині виказуємо зол. 23.—. Досі зложено разом на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1.215.20 золотих.

Курди капітулюють.

Зі Стамбулу прийшла вістка, що шейк Різа, 90-літній провідник курдійських повстанців, який вів партизанські операції проти Туреччини, піддався туркам. Припускають, що тепер покінчаться постійні курдійські повстання.

300 курдійських провідників стане небавом перед судом в Анкарі за участь у повстанню.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Що робити?

Початок шкільного року не для всіх був однаково радісний. Тоді коли одні йшли до дальшої кляси і зустрічали там товаришів минулорічних, знайому атмосферу, з якою вяже вже попередній, а то й попередні шкільні роки, іншим доводиться починати шкільний рік з товаришами молодшими, незнайомими, яких ще минулого року вважали за „смаркачів", з якими і говорити не варт було. Тут упокорення і почуття меншевартности є товаришем такого невдачника. Є ще одна категорія учнів — це ті, що їх повакаційні іспити скінчились фіяском, яких недопущено до мурів середньої школи. Коли батьки тих, що через невдачі в науці, недугу чи яку іншу причину вже примирились з тим, що дитина буде „репетувати", звикли до тої думки і прийняли вже якесь рішення в тім напрямі, то батьки другої категорії невдач часто тратять просто голову і не знають, що далі робити. Мами часто світу за слізми не бачуть і здається їм, що вже все життя дитини назавжди зіпсоване.

А саме тут треба найбільшого спокою і розсудливости. Мама (бож вона найліпший знавець своєї дитини) мусить тут енергійно стати на боці дитини і знайти причину невдачі та розумно з отвертими очима, відкидаючи всі пересуди і свої мрії про головокружну карієру, яку мав би зробити її пестій, направити життя дитини так, щоб у майбутньому ця шкільна невдача не мала далекосяглих наслідків.

Та наші мами роблять щось протилежне. Прийшла до мене цими днями молода дівчинка по пораду, що має далі робити. Не знаю її і бачила того дня вперше, але розум, з яким вона говорила про свою дальшу науку відразу прихилив мене до неї. Не йде їй наука в гімназії, не знає вона якогось одного предмету, а без нього не пускають до дальшої кляси. Що робити? Мама конче хоче, щоб доня скінчила гімназію, а доня розуміє, що це їй тяжко буде тай не знає, що по гімназії робитиме. Випитую про маєтковий стан, про родину. Довідуюсь, що родина досить заможна, є досить поля і взагалі господарство немале. Булоб на чім господарювати, навіть по поділі всіх інших дітей. Починаю допитуватись, чи любить моя молода знайома господарювати. Здається, що досить любить і в кожному разі не має нічого проти господарства. А що, якби вона пішла до господарської школи? Та вонаб і пішла, але мама конче тої матури хоче. Сама вона за матурою не дуже і видко, що до тої клясичної науки з ріжними латинами та іншим не дуже її тягне. Порішуємо, що піде додому і буде умовляти маму, щоб дозволила їй іти до господарської школи. Ще обговорюємо, які може мати потім наслідки її господарська наука, навіть деякі пляни складаємо і дівчинка (поправді вже панна) відходить з надією і оживлена. Аби тільки мама погодилась!

І скільки таких випадків можна зустріти щоденно. Діти до науки нахилу не мають, воліли б щось іншого робити, а мами чи тати конче до тої „клясичної" науки змушують. Забувають такі батьки, що тепер інший лад на світі настав, інші вимоги життя ставить і що господарство чи ремесло тепер має не менший успіх, а забезпечення то в багатьох випадках дає ліпше, ніж середня освіта, після якої не має дитина змоги дальше вчитись. Матура не забезпечує посади — про це вже говорилось і писалось нераз. Нехай середню освіту кінчить той, хто має нахил до науки та той, хто і далі буде вчитись та в чомусь одному спеціялізуватись. Бути продавачкою у крамниці з матурою не більш почесно, ніж бути доброю господинею на свому господарстві чи власничкою якоїсь робітні або підприємства, а матеріяльно воно напевно ліпше забезпечить.

Пишу ці рядки для тих, що їх дітям „не йде" якось в школі, що тепер або мусять другий рік науку в тій самій клясі повторювати або чекати ще рік, поки знову будуть вступні іспити, які ще невідомо як випадуть. Нехай родичі тих дітей добре застановляться над сучасним становищем у світі та над здібностями і нахилами своїх дітей а також над власними матеріяльними засобами та не марнують даром часу і сил дітей, а відразу направлять їх життєву підготову на правильний шлях.

X. K.

Чи „їй" вільно бути старшою від „нього"?

Як часто це питання виникає в житті! Як часто було воно причиною не одного попсованого життя. Як багато ріжних аргументів „за" і „проти" висувається, коли зайде десь дискусія на цю тему. Страх перед тим, „що скажуть", „як на це подивляться люди" спиняв уже неодну жінку, що була може старша на кілька років від людини, що їй поза тим віком цілком відповідала. У нас, на жаль, ще й досі застановляються над цим поважно не тільки ті, що побіраються, але головно ріжні „приятельки", тітки та „добрі знайомі" і тим затроюють неодну щасливу хвилину та посилають бідну відданицю, що є старшою від свого нареченого відразу в нове життя з осудом — „з того не буде нічого доброго". А проте в більш поступових народів це питання вже відійшло в далеку минувшину.

В Англії, Америці та й в інших краях шлюб старшої на рік-два чи й більше жінки з мужчиною, якого вибрало собі її серце зовсім не дивниця, а скоріше є на денному порядку. Там навпаки, таким подружжям пророкують далеко краще і довше співжиття. Вважають там, що молодший мужчина все потребує опіки і добре, коли таку опіку він найде у досвідченій, розсудливій жінці. Жінкаж все має потребу кимсь опікуватись, про когось дбати, комусь догоджувати і когось пестити.

Сучасна жінка цілком інше сотворіння, ніж були її сестри кількадесять років тому. Навчилась вона сама боротись з життям. Як часто заробляє вона не тільки на власне життя, але й життя родини. Не потребує вона тепер чоловіка тільки для того, щоб утримував її, забезпечив її родину. Не дивиться вона на нього як на „вище єство", яке може подивляти, коритись йому. Що вміє „він" те вміє і „вона". Той, якого шукає сучасна жінка не може бути тільки „володарем", але мусить бути другом, товаришем у всіх життєвих радощах і болях, які жінка потребує з кимсь ділити. Не хоче сучасна жінка бути тільки „лялькою" для прикраси сальону свого пана і його потіха. Вміє вона сама працювати і давати собі раду в житті, має вона і своє самостійне становище в громадянстві чи то завдяки своїй освіті, чи займаючи самостійно якусь посаду, чи врешті як громадська діячка, суспільна праця якої приносить користи для загалу і за це її шанують.

Інакше виглядає сучасна жінка, ніж виглядали її сестри колись у тому самому віці. Спорт, гігієнічні умовини життя, про які кожна культурна жінка дбає, а навіть і розумна косметика, яку тільки провінціялки відкидають ще як щось згіршуюче — дозволяють сучасній жінці бути довго свіжою, сильною і приваблюво. „Зловленням" жениха не кінчається завдання сучасної жінки, вона хоче ще й „утримати" при собі свого товариша на завжди, а тому дбає, щоб і в щоденному життї бути все для нього привабливою і цікавою.

Своєю освітою і розумом не уступає сучасна жінка мужчині і може бути йому дійсно товаришкою, з якою він поділиться і своїми поглядами на літетатуру, мистецтво, політику та ріжні суспільні проблеми. Тут уже не мовчить вона як колишня „гусочка", а має щось і сама сказати, уміє свій погляд обстоїти та викликати цікаву дискусію, за чим часто йшов чоловік шукати десь між товаришів. Давніше шукав мужчина у жінки краси фізичної, тепер у неменшій мірі шукає краси духової, змісту та зрозуміння своїх потреб. Цим стоїть сучасна жінка на височині, про яку не дбали жінки минулого століття, хоч і були вони чесними, гарними та дбайливими мамами родини і господинями дому.

Отже дивно, коли у нас ще й тепер часто виникають дискусії на тему „її" та „його" віку та коли цей вік буває перешкодою щастя двох людей. Такі дискусії аж надто часто трапляються в нашому товаристві і може спиняють тих несміливіших в їх намірах.

Може за далеко ненормальніше явище требаб уважати подружжя на багато років старшого мужчини з молоденькою дівчиною, що не знає ще життя і якою здебільша кермує тільки матеріяльний інтерес. До таких жінок повинноби громадянство ставитись з гострішим осудом, ніж до тих, що в подружжі шукають дійсної повноти життя.

Тепер у світі все йде прискореним темпом і може у цих поглядах зайдуть в нашім громадянстві радикальні зміни.

Т. Доля.

Ріжне.

Вітаміна В. засобом проти сивини.

Досліди над вітаміною В. американського інституту гігієни принесли позитивні висліди. Вітаміна В. знаходиться в збіжжі, дріжджах, жовтку, горіхах, печінці, серці і у нирках. Взагалі находиться у нашій поживі і виходилоб, що на нашому терені не повинніб сивіти голови, які дотепер уважають, що сивіють від турбот і клопотів, і особливо з дідичности. Нові відкриття перечать тому частинно. Певно малі наслідки ділання у нас вітаміни В. походять з того, що лишається вона нестравлена.

Як відживлювати дітей у шкільному віці.

Першою засадою повинна бути ріжноманітність поживи з перевагою вуглеводнів і товщів. У списі страв для шкільних дітей треба передовсім взяти на увагу картоплю та городовину. Хліб, булки, мясо та яйця відограють у тім віці скоріше другорядну ролю. Тепер модна дієта т. зв. сирівкова для дітей шкільного віку є невідповідна з огляду на недостатню кількість кальорій, позатим шлунок дитини в тім віці не гравить добре кормів сирівкових, таке відживлення спричинює часто недуги дітей в органах гравлення. Мясо стосоване помірковано не приносить жадної шкоди дитині, навпаки — ситить воно, побуджує апетит і підтримує справність організму, особливо при інтенсивному спорті. На підставі досвідів устальено, що у дитини старшого віку припадає на 100 кальорій, 10 — на білок, 30 — на товщі, 60 — на вуглеводні. Молоко треба давати в кількості 300—400 гр. денно (на сніданок, на вечерю, на підвечірок) і у формі молочних кормів на вечерю. Треба оминати лакомства, що звичайно проявляється у дітей шкільного віку. Діти поза кормами передбаченими нормою дня не повинні у міжчасі споживати: морозива, тісточок, чоколяди, цукорків і т. п.

—o—

Практичні поради.

ЯК НАПРАВИТИ ЛІНОЛЕУМ.

Для того вживаємо кіту, що складається з 7 частин шлемованої крейди, 1 частини деревляного трачиння і відповідної кількости покосту. Барвником може служити відповідна мінеральна фарба. Застосування в практиці такого засобу дуже добре.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мати, що хотіла вмерти разом із 6-літнім сином.

Перед віденським судом станула недавно молода жінка, 32-літня Олена Едер, обвинувачена в тому, що бажаючи виконати самогубство вона хотіла потягнути на той світ теж свого 6-літнього синка. Її обвинувачували в намірено-му вбивстві свого сина.

Одного дня мешканці дому ч. 39. при вул. Копштрассе почули в помешканні механіка Едера голосний плач шістьлітнього Ериха: „Мамо!... Я не хочу вмирати!...“ Сусіди вломилися до помешкання і задержалися на порозі: кімната була повна ґазу, оба корки від ґазу були відкручені. В кімнаті було дві особи: мати й синок. Обоє ще живі. Мати останками сил доволікалася до вікна й відчинила його. Хотіла вискочити вікном, але вже не мала сили. Сусіди врятували матір і дитину.

Тайна цієї великої родинної драми виснилася пізніше. Мати постановила відобрати собі життя. Одначе не хотіла лишати свого сина, хотіла і його „забрати“ зі собою. Але коли він став благати рятунку, вона відчинила вікно, бажаючи скінчити тільки зі собою. Це їй не вдалося — а коли вона прийшла до здоровля, її поставили перед суд.

Причиною її розпучливого кроку було те, що її муж в грубий спосіб обходився з нею. Саме критичного дня він прийшов пяний до дому, вибив її і поплентався назад до коршми.

Перед судом вона викликала у всіх дуже глибоке співчуття. Суддя спитав її: „Чому ви були такі дуже нещасливі? Адже часто трапляється, що чоловік обходиться зле з жінкою, але це ще не достаточна причина до самогубства, а тимбільше до такого подвійного злочину, який ви намагалися довершити“. Підсудна: „Мої сили були вичерпані... Я більше не могла витерпіти...“ Суддя засудив її на 24 години арешту зі заміною на 10 шилінґів гривни, з припиненням кари на рік.

Еспансько-мексиканська любовна траґедія.

В Тампіко, центрі мексиканських нафтових піль, розігралася сензаційна драма. Героями цієї драми були: американський нафтовий магнат Джон Бульварк, його гарна молода жінка й один авантурник, відомий пачкар кокаїни. Поодинокі акти цієї драми розігралися в еспанській Ґранаді і в портовій спелюнці в Ріо де Жанейро, де американський нафтовий король знайшов свою велику любов.

ГАРНА ЕСПАНКА.

Джон Бульварк, президент американського нафтового товариства в Мексику, відбув перед кількома роками подорож до Европи в торговельних справах. Вертаючися назад, він задержався на якийсь час в Еспанії. Одного вечора він прийшов до одної каварні в Ґренаді, де він зацікавився одною молодою дівчиною, що там співала. Сороклітній багач, що свою блискучу карієру зачав як готелевий хлопець, залюбився від першого погляду в гарній еспанці. Третього дня він заявив їй свою любов і запропонував їй спільну подорож до Америки, де він з нею одружиться. Еспанка, після короткої надуми, згодилася й тільки просила його кілька днів відпустки, щоб полагодити свої родинні справи в портовім містечку Аліканте.

Бульварк дав їй значну суму, щоби приготовилася якслід до подорожі, а сам виїхав до Сан Себастіяну. В дні віїзду пароплаву з Кадиксу, мали стрінутися разом у Ґренаді. Американець очікував її в готелі, але дівчина не прибула. Тому він пішов до каварні, де він її стрінув перший раз, а коли її там не найшов, він змобілізував цілу армію детективів. Все даремно. Дівчина, що імовірно подала фальшиве прізвище, пропала без сліду.

У ПРИСТАНЕВІЙ НОРІ.

Літом 1935. р. поїхав Бульварк до Ріо де Жанейро, щоби відвідати філію свого концерну, яка находилася в столиці Бразилії. Вечором у товаристві свого приятеля прибув до одної портової спелюнки, де збиралося найгірше шумовиння, всякі злочинці й торговці кокаїни. На сцені співала молода дівчина. Бульварк зблід. Він пізнав свою еспанську любов. Співачка помітивши американця — зімліла. Бульварк занявся нею. Серед сліз наступило поєднання й еспанка обіцяла, що його більше не покине. Просила тільки, щоб не говорив з нею про її минувшину.

ПРИМАРИ МИНУЛОГО.

Побралися на Фльориді. Щаслива пара вернулася до Тампіко, де замешкали в величавій віллі. Бульварк представляв свою дружину як дочку еспанського маляря. Вони провадили достатне життя, влаштовували гучні приняття. Всі гості захоплювалися чарівною панею дому.

Одного листопадового дня зайшов Бульварк разом із жінкою до одного елеґатного бару. Ледви всіли, зявився якийсь чужинець, який усів зараз біля них при столику. Молода жінка смертельно зблідла. Вона сказала свому чоловікові, що почувається хора і просила відвести її до хати.

ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ.

Другого дня підчас проїздки автом якийсь молодий вуличник подав їй лист. Пізнала письмо Це був приятель її молодости й давний товариш молодости, що з ним прибула до Ріо і з якого рук видерлася, щоб зачати нове життя. Її товариш шукав її цілими місяцями і врешті знайшов її у Мексику. Коли він довідався, що вона замужня, зажадав окупу в квоті 50 тисяч долярів, погрожуючи, що в іншому разі розповість чоловікові про її багату минувшину. Бачучи, що її щастя загрожене, нещаслива жінка продала свої дорогоцінности й веліла зробити собі фальсифікати, щоби затаїти це перед своїм чоловіком. За продажу дістала 50 тисяч долярів, які зложила в означеному місці. Але на другий день отримала другий лист, в якому еспанець домагався останньої, як заявив, розмови. Вона згодилася, вони зустрілись в малій коршмі, де її одурманено наркотиком. Потім еспанець перевіз її на малий корабель, що відходив до Ріо.

Скоро світ зявилася на кораблі поліція, яка шукала кокаїни і в кабіні найдено непритомну жінку нафтового міліонера. Еспанець застрілив одного поліцая і в загальній стрілянині, яка повстала, сам згинув.

Невідома дівчина з Ріо, якій міліонер тепер усе простив, оповіла йому свою минувшину. Обоє постановили покинути Мексик і перенестися до Злучених Держав.

Славні люди у кривому дзеркалі

Про славного польського пяніста Падеревського оповідають таку подію:

В Женеві якась молода кандидатка на піяністку добилася в мистця доволі довго тієї ласки, щоб він подав їй кілька своїх цінних порад та заввагу. Нарешті по довгих заходах вдалося їй добитися того, що мистець не тільки приняв її, але вислухав теж сонату Шумана в її виконанні.

Після того Падеревський помовчав трохи і згодом заговорив:

— Ви мабуть знаєте, що Шуман думав про жінку, коли писав цю річ?... Про жінку, значить про любовницю, про наречену... Чомуж ви граєте так, буцімто ви хотіли доказати, що він думав про свою тещу?

ПІМСТА ПОЛІЦАЯ

Жорж Мішель оповідав таку подію про італійського письменника Ґабріеля д'Анунціо:

Було це підчас перших днів війни. На вулицях Парижа арештували на право й на ліво прохожих під замітом шпигунства. В більшости підозрілі були невинні і їх пускали негайно на волю.

Одного дня привели на поліційний комісаріят якогось мужчину, який робив на вулиці записки у своїм записнику.

— Ваше прізвище?

— Ґабріель д'Анунціо.

Комісар мало не зімлів. Д'Анунціо був тоді на верщку своєї слави. Його імя в Парижі викликувало захоплення.

Очевидно почалися перепрошування, надскакування, поклони і т. д. Комісар відпроваджує поета до дверей і відтак звертається до поліцая:

— Сподіюся, що ви не поводилися з ним нечемно?

— О, ні... Я знав, хто він

— Як: ви знали, що це д'Анунціо, визначний італійський поет? Пощож ви привели його сюди?

— Перше, то щоб вирятувати його від юрби, друге... автім це особиста справа...

— Нема ніяких особистих справ. Прошу відповідати.

— Бачите, пане комісаре, я був якось у театрі на службі і мусів тому вислухати до кінця песу добродія д'Анунція. Признаєте хіба, що я мав право до пімсти.

ЧЕРЕПАХА ҐОРКОГО.

Як подають італійські часописи рибалка із Кочеллі недалеко Палермо зловив велику черепаху, яка важила 98 кг. На панцирі черепахи віднайшов рибалка напис у якійсь невідомій мові. Сільський учитель скопіював цей напис і післав його до академії написів.

Виявилося, що цей напис був московський. Його зміст був такий:

„Я випустив на волю свою черепаху Тото 1. травня 1912. р. Вона важить 52 кг., довга на 90 цм. і вона радо їсть сардинки. Максим Горкій — Капрі“.

—o—

Жахлива пожежа кінотеатру без жертв.

У Ліль вибухла перед кількома днями жахлива пожежа в одному з кінотеатрів, яка на щастя й на превелике диво обійшлася без паніки. Пожежа вибухла в годині 10.30 вечором. Раптом занялася занавіса з рекламами й оголошеннями. Саме під цю пору було в кіні 700 людей. По кількох хвилинах пожежа перекинулася на сцену. Поліційний комісар, який був на салі і власник кіна зорганізували негайну евакуацію салі з такою холоднокровністю і спокоєм, що не було ніякої паніки і все відбулося в якнайкращім спокою. За той час вогонь перекинувся на інші частини кіна й поширювався з незвичайною швидкістю. Коли останній глядач виходив із кіна, горіла вже ціла саля. Всі зусилля пожежної сторожі пішли на марне і по кількох годинах цілий кінотеатр згорів до тла.

—o—

Місто на продажу.

Голеветслюї — це місто, яке можна купити. Це місто положене годину їзди поїздом від Ротердаму, положене над берегом моря.

Іде тут про справді небуденну подію, бо колись відогравало це місто величезну ролю, зокрема як морська пристань. Там стояли величезні морські ескадри давньої нідерляндської республики, узброєні та грізні, ескадри, що перемагали нераз найсильніші фльоти европейських держав, зокрема далися вони у знаки англійським та французьким фльотам. Тому, що Гелеветслюї мало незвичайно догідну пристань, вантажили там товарі з Ротердаму і виванта-жували їх і відтак перевозили до Ротердаму. Ясно, що в так догідних торговельних умовинах місто розвивалося якнайкраще, мало численне й багате населення. Перший удар дістало місто перед 60. роками, коли Ротердам дістав безпосереднє получення з морем. Населення відразу зменшилося, коли торговельні кораблі перестали заїздити до давньої пристані. Одначе все таки місто було ще военною пристанню. Тому, що в місті була ще доволі велика військова моряцька залога, та ріжні военні морські уряди, інтереси йшли ще не найгірше і в місті було приблизно 6.000 мешканців. Колиж згодом вибудували канал від Гарінгвліту і старі военні укріплення почали затрачувати своє оборонне значіння, военну фльоту перенесли в інше, догідніше місце, до Гельдеру. Разом із фльотою перенесли також усі арсенали, уряди і цілий ґарнізон. Місто завмерло немов за ударом чародійної палички. Вояки, моряки, купці, робітники, готелярі все те покинуло негайно місто, в якому не мали найменшої надії на прожиток. Церкви замкнули свої ворота, тому що не стало вірних, школи опустіли, бо не стало учнів і таким чином місто могло ледви начислити 700 мешканців, які теж думали над тим, куди мандрувати, щоб найти для себе джерело прожитку. Таким чином місто виставили на продажу. Покупці почали спішити з усіх сторін Голяндії, щоб за дешеві гроші набути навіть цілі доми. Один амстердамський промисловець заплатив за школу 1600 ґульденів. Деякі доми можна було купити за 60—80 ґульденів. Такий це куріоз XX. стол., що за пусті гроші можна купити ціле місто.

Мимоходом...

В чию користь?

Від якогось часу „Діло" вдостоюється особливої ласки „Українських Вістей": не тільки „недле тихе слово" (читай: їдкі і злобні уваги) в оглядах преси, але цілі вступні статті, присвячені виключно „Ділові". Метода при тому досить стара, питома для морального підходу деяких часописів: бити газету via особисті атаки на її редактора. Атаки теж мають своєрідний характер: не полеміка з поглядами, лише лайки на особу.

Але все це булаб маловажна річ, колиб не одно цікаве явище: Пригадуємо собі, що в той час, коли „Діло", маючи старі звязки з проводом УНДО, поміщувало все, що надсилав партійний секретаріят, включно зі статтями проти п. Д. Палієва, коли теж „Діло" активно ще підтримувало спробу нормалізації нац.-політ. відносин, а потім довший час тієї теми не зачіпало, — тоді „У. Вісти" „Діла" не атакували, а того члена Редакції „Діла", який сьогодні став такий для „У. Вістей" нестравний, навіть інколи й компліментували. Колиж „Діло" почало критикувати „нормалізацію" і вказувати на помилки при її веденні, особливо у рямцях анкети, тоді раптом „У. Вісти" заметушилися і почали з „Ділом" так завзято воювати, причеплюючись до кожної дрібниці та борючись з вітряками.

Характеристичний приклад тієї поведінки:

Кілька днів тому появилась у „Ділі" стаття п. н. „Іде до нових виборів". Стаття була на внутрішню польську тему та мала інформаційний характер: казала про зріст польських настроїв у користь ревізії теперішньої виборчої ординації та у некористь теперішнього сойму. Наглядним доказом, що стаття появилася в пору та спіралась на добрих, правильних інформаціях, це факт, що акуратно після написання тієї статті прийшли звістки про виступ у Кракові відповідальних представників ОЗН із заповіддю праці над зміною виборчої ординації, а вся польська преса заговорила про нові вибори, як про актуальну справу у польській політичній дійсности. Тому, що істнує в українській пресі добра засада кожну тему, порушувану на передовому місці, звязувати з українською тематикою та пояснювати своїм читачам, наскільки український національний інтерес у цьому заторкнений, — і в даному випадку „Діло" ствердило, що нові вибори були би в інтересі українців, бо кожні вибори є нагодою активізувати політично маси, а спеціяльно ці вибори давалиб добру нагоду порушити питання, які хвилюють український загал, м. і. питання національної консолідації. Не писали ми, очевидно, ані про те, чи українці бралиб у тих виборах участь, чи ні, в яких взаємних групових комбінаціях, з яких причин і на підставі яких політичних засновків, — словом, про ніщо з цього не було в нас мови, бо і з природи річи ще дуже передчасно про все те казати. Говорили ми найширшими загальниками та стверджували безспірні річи.

Інакше прийняв ту статтю ш. передовик „Українських Вістей": він потрактував її немов якийсь декляративний виступ з якоюсь новою політичною кампанією і — вдарив з розмахом по „Ділі" та персонально по його редакторі. Старою звичкою — розшифровує ініціяли, що ними була підписана стаття „Діла" та всю „полеміку" зводить до лайки на особу її автора: „перестерігає" перед ним українське громадянство, ремствує, кидає громи. Пощо, нащо і защо? — невідомо...

Але люди всетаки причини дошукуються. Істнують три здогади: 1) у теперішній кампанії „У. Вістей" проти „Діла" треба шукати того джерела, про яке говорить стара латинська максима: „іс феціт, куі продест" (зробив той, кому це корисно). Кампанія проти „Діла" акуратно в нинішньому моменті — **багато декому приємна й корисна.** Не знати тільки, чи це свідома чи несвідома робота. 2) „У. Вісти" — чуємо — виведені з рівноваги, бо сподівалися мати „монополь на опозицію", і страшенне лихі, що того монополю в пору не опатентували, і 3) видавець і фактичний редактор „У. Вістей" просто (кажуть) робить дурниці, бо відколи став „провідником нації" виступив з усіх товариств і організацій (не личить йому підпорядковуватись організаційно-статутовим риґорам та приставати зі звичайними смертниками), з ніким не стрічається, ніде не буває і нічого не знає, що довкруги нього діється, бо і його прибічники-інформатори належать до кляну...

Не знаємо, котра з поданих причин правдива, але — здається — трохи правди в усіх трьох здогадах. Трохи воно дивно і смішно, але до чудасій в „У. Вістях" люди вже привикли. Коли напр. вони лаються на змінливість поглядів „Діла", то варто пригадати „провідникові нації" українську народню пораду, щоб „не ходити по сонці з маслом на голові". Штука булаб і тепер дошукатись якоїсь програми чи орієнтації в „У. Вістях": проти поляків там статті не знайдете, до „нормалізації" ставляться з великою делікатністю, одночасно претендують на монополь націоналізму і воюють з усіми істнуючими українськими націоналістичними групами, політики проводу УНДО не аналізують і не критикують, але є „проти всіх партій", самі є „фронтом єдности", але найбільше кепкують собі з усяких міркувань на тему національної консолідації і — мають проти себе всі організовані громадсько-політичні клітини української нації!

Нам здається, що всетаки теперішній час для всього українського національного колективу такий страхітливий, що можна би і треба би стриматись від полемічних герців, та ще й таких, в яких є більше лайки, а менше думки, більше злоби й негації, а менше обективности й конструктивізму. Через те й ми рішили нікого без необхідної потреби не чіпати, припинили були газетну полеміку і не відповідали на стріли й камінчики, що сипались і далі сипляться в нашу сторону зпоза ріжних плотів. З свого боку ми виступали проти заїлої кампанії проти соц.-демократів і радикалів, дарма, що вони ніколи особливими приятелями „Діла" не були. Так само напятнували ми методи іронізування і лайливого відношення до націоналістичної молоді, яка може в неодному помилятись, але творить національний актив, який є і якого не можна легковажити. І коли й ми писали з приводу засновин ФНЄ, то не чіпалися минулого п. Палієва та не атакували його особи, лиш критично аналізували ідеольоґічні та організаційні засновки тієї організації.

Може би й „У. Вісти" призадумались над нинішнім ментом та відступили бодай на деякий час від засади, що тільки той, хто складе присягу слухати „провідника" та вірити в нього, має якунебудь громадську вартість, — все інше й усіх інших можна змішувати з болотом.

НОВИНКИ.

— **Українська авдиція в радіо.** В пятницю 17. ц. м. передає Львівське Радіо перший концерт новозорганізованого українського хору при музичній накладні „Торбан". Хором проводить Микола Сидорак, а в програму концерту входять українські й популярні пісні в гармонізації Омельського, Лукова і Ярославенка — всього 7 пісень. Концерт, яким новий хор запрезентується вперше українській співолюбній публиці, почнеться в год. 18.05 і триватиме до год. 18.25.

— **Звичайні річні Заг. Збори Кружка „Р. Ш." ім. Б. Грінченка у Львові** відбудуться в неділю 19. вересня ц. р. в малій салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5 зі звичайним порядком нарад. Початок в год. 4. попол.

— **Ювилейне церковне свято.** Абсольвенти гр.-кат. Богословської Академії у Львові під проводом парохіяльного уряду в Росільній, пов. Богородчани, при співучасти місцевих українських товариств уладжують у днях 20. і 21. ц. м. в Росільній окружне ювилейне торжество в 300-ліття проголошення Пресв. Діви Марії Царицею України з такою програмою: в понеділок 20. ц. м. в год. 6 вечір похід до старої церкви, богослуження і проповідь; у вівторок 21. ц. м. в год. 10. рано полева Служба Божа; в год. 3 великий процесійний похід до Марійської каплички, богослуження і проповідь; в 9. год. вистава „Марія в храмі".

— **Зложення вінка на могилі пок. С. Петлюри.** З нагоди свого побуту в Парижі голова УПР В. Мудрий зложив у неділю 5. вересня на могилі пок. гол. Отамана Симона Петлюри вінець живих квітів від Української Парляментарної Репрезентації. У святочному складанні вінця взяв участь і сенатор О. Луцький, що перебував тоді теж у Парижі на конгресі міжнародньої кооперативної організації, та група париських українських емігрантів.

— **Вистава львівського Союзу Мистців Плястиків** обіймає колекцію олійних образів і ґвашів. У виставі беруть участь: Северин Борачок, Влад. Яль з Парижа та малярі Стан. Мікуля і Стан. Тесер. Виставу відвідує численно львівська публика і приїжжі гості. Отворена щодень від год. 10—15 в домівці Союзу при вул. Дідушицьких ч. 1. Для шкільної молоді вступ безплатний.

— **В Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі** відбулися три цікаві реферати. Проф. Яковлів з Праги читав про „Пересторогу Теофіля Бобровича". Композитор Ю. Пономаренко зреферував про музичні твори на тему Мазепи: „Леґенди про Мазепу у світовій музиці". Проф. Дм. Дорошенко, вертаючись з Канади, поділився своїми цікавими враженнями зі свого побуту в Канаді. Всі реферати викликали велике зацікавлення і зібрали повну салю слухачів.

— **Відгомін процесу Ольги Біди.** В процесі ОУН Ольги Біди виступав як свідок Юліян Гаврилюк. Його потягнули до судової відповідальности під замітом фальшивих зізнань. Тепер по розправі у Львові засудили Гаврилюка на 7 місяців вязниці.

— **Бють жидів у Львові.** На клініці при вул. Піярів у Львові дійшло 15. ц. м. до протижидівських ексцесів. Зібралися там до лікарських оглядин кандидати на студентів права і медицини. Нараз появилася там ендецька боївка і почала бити палицями та кастетами жидів. Одному розбили голову і зломили руку, так що треба було відвозити його до шпиталю. — Того самого дня на вул. Осолінських біля пошти група громил зпід того самого знаку побила до крови збіжевого купця Ляйба Альтшілера, якого теж відставлено до шпиталю. Врешті на вул. Академічній побили ще одного жида, який звернувся за лікарем до поблизької аптики.

— **Арештування.** Пишуть нам зі Станиславова: В понеділок вечором 13. ц. м. арештували ненадійно Андруховича Романа й вивезли до Бережан. Причина арештування невідома.

— **Хто виграв на льотерії.** У вчорашньому тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 20845. 15.000 зол. на ч. 73259 77870. 10.000 зол. на ч. 119832 125967 167730. 5.000 зол. на ч. 722 138708 157949. 2.000 зол. на ч. 7843 25169 56931 66158 83520 89962 94521 103766 106430 119900 148068 180272. 1.000 зол. на ч. 1241 1252 2568 2602 5430 7612 14669 16889 26992 30571 47855 58814 73318 75910 80445 82215 85525 86453 86583 88284 90725 91873 97146 120313 125630 126692 127533 128673 142354 153357 153929 156297 166191 187182 188750 191841. Після перерви: 20.000 зол. на ч. 40735. 10.000 зол. на ч. 38883. 5.000 зол. на ч. 2221 173410. 2.000 зол. на ч. 2238 2306 42341 42341 42777 42778 70003 92634 126945 127878 140394 146121 152772 157096 158191 161778 165712 172693 17932. 1.000 зол. на ч. 2968 16588 17218 30751 39163 40440 41219 47474 48534 50741 60565 71507 72730 96780 100705 105794 110397 115885 116990 122467 134605 134632 134821 140523 141724 148765 161488 177175 178560. — Нині впали такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 147881. 10.000 зол. на ч. 41689 147748. 5.000 зол. на ч. 68446 106334 149121 168122. 2.000 зол. на ч. 32441 47665 49713 71752 74179 75034 123520 125087 152823 160668. 1.000 зол. на ч. 7562 9535 11375 12998 16281 28899 32149 43368 63249 68564 84011 85207 105755.

— **Зміна шкільних інспекторів.** Інспектор Маєр з Коломиї переймає урядування в Бережанах. Шкільним інспектором у Коломиї іменували п. Лея.

— **Краєва хроніка.** В Рафайловій пов. Надвірна посвячено лещетарський захист, побудований коштом варшавського лещетарського т-ва. — В Ямному пов. Надвірна звинули з днем 15. ц. м. поштову аґенцію. — В Ременові пов. Львів згоріло пять стоділ з інвентарем. — Люксторпеда ч. 402 переїхала в год. 9.30 коло Підборець 9-літнього Василя Ормоту і 13-літнього Михайла Скшидловського. — У Перемишлі земля засипала робітника Петра Стася; вдалося йому врятувати життя.

— **Осінні хрущі.** Як повідомляють із Познаня, на міських плянтаціях у Могильні зявилися масово хрущі. Вони й замандрували до познанського парку. У звязку з тим місцеве населення віщує дуже лагідну зиму.

— **Поворот із Росії по 20 роках.** До Сивки Калуської вернувся із Совітської Росії Йосиф Хоміцький, що попав у 1917. р. в російський полон і там перебував досі. Привіз зі собою

Як чеський уряд вшанував память Масарика.

В четвер, в год. 19. вечором зібрався чеський уряд на надзвичайне жалібне засідання з приводу смерти през. Масарика. Премієр Годжа виголосив жалібну промову по словацьки, серед дуже зворушливого настрою. Він просив присутніх міністрів, щоби старалися бодай на цю хвилину здавити в собі великий біль з приводу смерти найбільшої і найліпшої людини, яку мала Чехословаччина. В дальшій своїй промові насвітлив премієр життя, працю і творчість през. Масарика. Масарик голосив чеському народові новий світ, запалив молоду генерацію до боротьби, він вщеплював незломну волю — бути вільним і самостійним народом.

Ми вдячні йому за його діло — казав дальше д-р Годжа. — Він виробив у нас почуття порядку, організації, карности, послуху — карну демократію. Це був демократичний фільософ, який зрозумів поняття демократичного життя. Він видвигнув признані життєві цінності нашого народу; тому саме чеський народ проявляв до нього таку безмірну любов.

Масарик був фільософом-державником. Як великий гуманіст, він мусів довго боротися зі собою, заки рішився на воєнне діло.

Відходячи від нас, сказав през. Масарик: „Дасть Бог, що я ще буду дивитися якусь хвилю на вас, як будете себе провадити". Й чеський нарід в цій пробі добре видержав. Він усе буде здійснювати ідеали свого президента-визволителя.

—о—

жінку, з якою оженився в Росії та троє дітей. В Сивій мав кількаморгове господарство.

— 14-літній гангстер у Львові. Мозес Б., купець і власник реальности при вул. Пісковій дістав анонім такого змісту: Якщо дня 16. ц. м. до 11. години не зложиш в означеному домі під витирачкою до ніг 3.000 зол." або як повідомиш поліцію, згинеш у страшних муках. Пан Мозес дуже налякався, цілий день не виходив з дому. В означеному місці сховався нині передполуднем поліційний агент, який небавом побачив, що до витирачки скрадається... 14-літній Казимир Г., ученик 2. гімназійної кл. Кандидат на гангстера на поліції розплакався і заявив, що ділав під впливом одної кримінальної повісти і фільми. Його звільнили, справу передали поліції.

— Пропало в таємничий спосіб 400 кг. воску. Пишуть нам із Кремяная: При Волинській Духовній Консисторії у Кремянці є єпархіяльний свічний склад, котрий постачає для всіх 700 парохій на Волині свічки, вино, ладан, оливу і т. д. та має тисячні обороти, бо ніодин священик під загрозою кари не має права поза цим складом нічого купувати. Завідателем цього складу дотепер був Петро Улін, один з войовничих недобитків російського урядництва, що загніздилися ще з післявоєнних часів у Консисторії і відіграють активну ролю в Рос. Нац. Обєднанні. Недавно стали ходити по місті чутки, що серед жидів розпродається по досить дешевих цінах віск невідомого походження. Коли перевели ревізію в єпархіяльному складі, ключ від котрого був постійно у п. Уліна, то виявилася недостача 400 кг. воску на суму коло 2.500 зол. Де поділася така кількість воску, Улін виснити не міг. Його звільнили з посади і справу передали поліції.

— Присуд на душогубів. Судова розправа проти Яна та його жінки Катерини Плонків, що вбили в Городку під Львовом Марію Купінську і заграбили її маєток, скінчилася в середу пізним вечором. Плонку засудили на кару досмертної вязниці, а його жінку на 15 літ тяжкої вязниці. Оборона зголосила касацію.

— Пожежа в Надвірній. В стодолі Н. Бавера в Надвірній вибух вогонь і швидко поширився довкола, знищивши будинки не тільки Бавера, але й сусідів Кляйнгертнера і Нагалевича. Між іншим згоріло теж одно авто. Шкоду обчисляють на 40 тисяч зол. При гашенні вогню показалися великі недостачі місцевої пожежної сторожі. Поліція вжила до ратункової акції фіри і селян, що прибули до міста на торг.

— Польща пропиває річно 1 міліярд 444 міліони золотих. Це значить, що що години пропивають 164.830 золотих. За ці гроші можнаб набути піврічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу, ще й даючи занятя 140.000 робітникам.

— Смерть поліційного старшини. До Варшави привезли з Волині літаком раненого поліційного підкомісаря Володислава Хелмінського, який перед операцією помер. Польська преса пише, що Хелмінського ранено підчас облави на одного „українського агітатора".

— Схопили Сталінового сина? У Москві говорять, що противники Сталіна схопили його 12-літнього сина Михайла: мабуть хотять вони цим способом вимусити помилування для якихсь арештованих „контрреволюціонерів" або пімститися.

— Большевицькі вигуки. У промові, виголошеній з приводу „міжнародного дня молоді", голова комсомолу Косарев у приявї Сталіна та інших совітських провідників заповів загострення репресій в Совітах проти всіх ворогів теперішнього ладу та комуністичної партії. Косарев між іншим запевнював, що „виловимо і знищимо всі до одної троцькістівсько-бухарінівсько-фашистівські гадини. Викуримо їх з усіх дір. Не дамо їм жити, будемо їх цькувати, як цькуються скажені пси". Косарев заповів також, що ніяка сила не зможе відорвати совітську молодь від „улюбленої комуністичної партії."

— Безсильність безбожників. „Комсомольская Правда", нарікаючи на повільну акцію організації безбожників, пише, що комсомольці піддаються релігійним впливам. Нпр. у вороніжській окрузі 15 комсомолок вступило до тайного монастиря. В багатьох селах можна ствердити факти потайного відмикання церков.

— Хто обікрав грецький банк? Вислід слідства у справі влому до Національного Банку в Атенах і крадежі 18 міліонів драхм показався сензаційним. Величезної крадежі допустилися: головний касієр банку Гатос, лікар Дульгерагіс і власник кабарету Семізос. Гатос, загально знаний в Атенах, був двічі послом а навіть префектом.

— Що чувати з Левоневським. Московські „Извєстія" помістили розмову свого дописувача з Ню Йорку з д-ром Стівензоном, головою клюбу американських дослідників підбігунових околиць в справі глядань за Левоневським. Д-р Стівензон ствердив, що шукати за Левоневським трудно, бо в місці, де осів Левоневський, є густа мряка. Паде там дощ і мокрий сніг, але незабаром наступить охолодження й мряка щезне. Д-р Стівензон певний, що Левоневський разом із залогою осів щасливо на леді й чекає помочі. Харчів йому не забракне, бо незалежно від забраних запасів він має змогу полювати на білі медведі. Від кінця листопада до квітня околиці, де є, здається, Левоневський, будуть вільні від мряки. На думку д-ра Стівензона, шукати за Левоневським треба цілу зиму, бо в цей час (10—12 днів у місяць) можна літати літаками ніччю. Д-р Стівензон є переконаний, що в найближчих тижнях Левоневського віднайдуть.

— Совітські сцизорики. Совітська фабрика ножів у Кірові випустила недавно сцизорики по ціні 15 рублів за штуку (відповідає 15 зол.). Високу ціну „Красная Газета" пояснює тим, що хоч денна продукція фабрики дає 200—300 штук, то тільки 10—15 штук надається до вжитку, а решта нідочого та йде на шмельц.

— Серце барона Кубертена в Олімпії. Відновник олімпійських ігрищ, барон Кубертен, якого похорони відбулися в Женеві, залишив у свому завіщанні бажання, щоб його серце забальсамували та перевезли в урні до Греції, де поховалиб його в Олімпії. Там, на старогрецькому історичному стадіоні, де були в старині славні олімпійські ігрища, урну з серцем барона Кубертена мають зложити по цій стороні стадіону, де горіло звичайно олімпійське вогнище.,

— Задля побільшення населення. Італійський уряд оголосив декрет, що має на меті помагати італійським родинам при помочі позичок. Кожна позичка може бути не менша від тисячі лірів і не вища від трьох тисяч. З хвилиною, як уродиться перша дитина жива і здібна до життя, виплачують 10 прц. позички, після вродження другої дитини 20 прц., третьої 30 прц. і четвертої 40 прц.

— Ріжні вістки. Біля Стокгольму впав військовий літак, причому згинули дві особи. — В Тукседо Парку вмерла голосна американська міліонерка Наталія Куш, яка увесь свій маєток записала своїй послугачці, що служила в неї 29 літ і льокаєві, що служив 17 літ. — В Кордилієрах на пограниччі Чілі лявіна засипала дім, причому 5 осіб згинуло — Біля Глесгова пожежа знищила фарму Кінкінтільоч, причому знайшло смерть 9 ірляндців. — У Вігавкен (стейт Ню Джерзі) наслідком експльозії згоріла велика хемічна фабрика, причому тяжко попеклося кількадесять робітників. Пожежа знищила ще чотири мешкальні доми.

Криленко пішов у дубину.

Центральний виконавчий комітет РСФСР звільнив зі становища наркома справедливости Криленка і назначив на його місце Антонова-Овсеєнка.

—о—

З театру.

Театр ім. Тобілевича: „ОРЛЕНЯ", драматичні картини І. Зубенка. Премієра в Коломиї.

Вже та сама обставина, що річ цю відзначено на драматичнім конкурсі такої поважної установи, як „Товариство Письменників і Журналістів ім. Франка" у Львові, вказує на те, що маємо до діла з песою, яка вибилась понад пересічний рівень ріжних присланих творів. Це й стягнуло публику на премієру у такому числі, що при вступах на бальконі мусіла аж інтервеніювати поліція, а на салі доставлено цілий ряд крісел до перших місць.

На афішах було зазначено, що театр відограє драматичні картини з XVIII-го віку з життя Григора Орлика. Тимчасом глядачі були свідками такої доброї позакулісової інтриги на королівськім дворі, що якби не деякі „обовязкові" атрибути, то „Орленя" можнаб сміло назвати історичною драмою. Драма вояка-провідника, який здає собі справу, що єдиним рятунком для України може бути тільки збройний виступ проти Москви, а який приневолений жити на еміграції, служити чужому королеві, а вся його „збройна сила" це кількох козаків, що служать в його реґіменті з французького війська. Драма українського політика-дипльомата, який шукає для України союзників у дипльоматичних переговорах і наочно переконується, що високі дипльоматичні слова, ба навіть писані договори мають тільки тоді якесь значіння, коли за ними стоїть сила. А в України після битви під Полтавою зовсім не було сили і тому.. Здавалось би, що кінець песи мусить бути такий трагічний, як хід нашої історії після того менту. Але автор, видно, як і ми всі, має досить трагічних фіналів, тому й закінчує песу рішенням Григора Орлика брати активну участь у французькій армії, щоби збройно поборювати союзників Москви Прусію. Щодо гри артистів, то перед у ній вели пані: Бенцалева, Кемпова та Посацька. Всі три були дуже добрі і справді не можна виріжнити хочби одної з них, щоб не зробити кривди двом іншим. Щось, як історія з гарною Оленою і яблуком богині незгоди. Під адресою пані Бенцалевої треба сказати ще те, що вона в цій песі виннятково чарівно виглядала. Це думка цілої салі й мені здається, що пані Бенцалевій буде приємно її почути.

Григор Орлик (Теплий) був добрий. Досить стриманий, як на графа, часами може трохи замало імпульсивний, як на вояка і в міру теплий, як на коханця. Його гарна постава — цікаве, мужеське, обличчя здавались ідеальним втіленням Григора, сина Пилипа Орлика. Дуже добрий був Яковлів. Ті, що звикли його бачити в ролях коміка були мило розчаровані і здивовані. Але ті, що бачили, як він грав ту саму ролю на ґенеральній пробі, незашмінкований, мають деяке маленьке застереження щодо характеризації. Маска старого чоловіка наче перешкоджає в виразистости міміки, яка в Яковлева доходить до мистецьких вершин. Яковлів як черкеський танцюрист в гаремі султана — знаменитий. Усі, що хочуть учитись мистецтва танку, повинні піти на цю виставу, щоб побачити.. скільки змісту можна вложити в танок і як можна його удохотворити.

Граф Ягужинський (Радванський) зовсім добрий. Може в деяких ментах замало експресії, але це напевно „прийде" в чергових виставах. Рубчака нема що оцінювати, бо його вже багато років перед нами признали знаменитим. Він і збирав на цій виставі сальви сміху. Решта незла і вони напевно будуть ліпші, бо цю премієру (яка підготовлялась американським темпом) треба поправді вважати ґенеральною пробою. Деякі дрібні технічні недотягнення, ми переконані, в чергових виставах цілковито усуне вправна і тонка рука режисера Бенцаля. Танки дуже ориґінальні, виконані справді по мистецьки. Строї такі, що їх не скоро буде оглядати публика на нашій сцені. Цілість робить симпатичне, миле враження. І. В-е.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Після цікавого метчу.

Вчора прийшов до мене мій приятель, визначний спортовець. Я глянув і зжахнувся: Голова в бандажах, рука в шині, а на одній нозі замість черевика — кальош. Налягаючи на ногу приштигулькав до мене і подав ліву руку.

— Сервус! — сказав бадьоро і зойкнув. — Ох, рамя болить, мовби це щойно нині.

Потім обережно-обережно сів на крісло і знов зойкнув.

Що тобі такого? — питаю. — Напад? Катастрофа в залізниці, чи карамболь з автом?

— Метч. „Лехія" — „Україна"!

— А ти що? Грав?! Перший раз чую, що ти граєш у копаний мяч!

— Зовсім ні. Але я люблю копаний мяч і все ходжу на цікавіші метчі.

— О, видно, цей мусів бути дуже цікавий. Мій приятель, аж засяв. Здорове око засвітилося, а незабандажована часть лиця зацвила усміхом на згадку минулого.

— Незвичайно цікавий. Уяви собі: лехіт фавлює нашого, ординарно фавлює. Суддя ні пари з уст. За хвилину другий те саме, а суддя (канарки йому доїти, блощиці лоскотати, одним словом: кальош!) диктує вільного до... України. Подумай!... Ми тоді в крик.

— Як то? І з крику тобі око запухло?!

— Е, ні! Крик тільки з початку. Потім пішла баталія. Хто чим мав і кого попав. Публика публику, грачі грачів, а суддя тільки відмахувався, але не дуже помагало. Коло мене якийсь панок на „Україну": Фуй! Фуй! Я йому як фуйкнув, а він сторчака — по сходах трибуни і просто на поліціянта. Не розглянув добре хто і що і вкусив його в ногу. Поліціянт за ковнір, наші думали, що то наш, давай відбивати, хтось замахнувся і калать якогось грача по голові. Пішла баталія як під Альказаром.

— І ти, бачу, в ній брав визначну пасивну участь.

— Чому пасивну?

— Судячи по твоїм вигляді.

— Смішний чоловік. Я ще вийшов сяк-так. За два-три тижні буду здоровий як риба. Але інші — їм не пішло так гладко. Копачук — зломана нога й обойчик, Брамович — пять ребер і вибране око, Автоскі — відбиті нирки й обірване вухо, Фореньгефка — висипані передні зуби і заломаний ніс, а ран січених, колених і товчених то й не зчислити.

— Справді ти ще добре вийшов. Як рука?

— Тільки вивихнена в суставі.

— Нога?

— Розтовчений палець. Ніготь злізе і, думаю, не буде знаку.

— А око?

— Окуліст запевняє, що рогівка ненарушена. Тільки внутрішне кровавлення.

— Деж тебе так спорядили?

— Стидно сказати: при самім плоті. Я, бачиш, коли зміркував, що воно недобрим пахне, пробився крізь обидва фронти і смикнув на паркан. Уже був майже на другім боці, коли чую — хтось мене за ногу тягне. „Пусьць пан! Цо пан хце?! — кричу. „Тягни його, він бив наших!" — командує хтось на долині. Потягли, ввірвали штанку (новісеньке убрання!) і стягнули мене назад. Заки прийшов до слова, вже був готовий. Потім щойно все вияснилося, просто помилка, через те, що я кричав „Пусьць пен!". Але був і ще смішніший випадок: Якийсь прихильник „Лехії" не зорієнтувався, хто на нього пре і крикнув по українськи: „Панове! Дайте спокій!". Зле вибрався бо це власне не були українці. Стратив, кажуть, ліву руку, кутний зуб і два чи три ребра.

— І як це все скінчилося?

— Один на один. Але „Україна" мала багато більше з гри.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Гостина театру ім. Тобилевича. Повакаційний театральний сезон почав у нас цього року театр ім. Тобилевича, який дав у днях від 4. до 12. вересня шість вистав. На початок пішла стара етнографічна драма „Ніч під Івана Купала"; за нею відома й мило витана Барвичева „Шаріка", одна з кращих наших модерних оперет, де автор, ідучи в основі за німецькими вразками, дав цікавий образ із недавньої стрілецької бувальщини з національно-виховними акцентами. Третя була драма М. Лужницького „Інваліди" — уривок з життя УГА. Цей твір своєю акцією і богатством думок (не вважаючи на деякий відгомін у них лектури а ля Ремарк) вибивається корисно зпоміж драматичного надбання останніх літ. Він збогачує щасливо той відділ сценічних творів, який займається долею колишніх активних борців за наші найвищі національні ідеали. Сценічне оформлення режисера М. Бенцали дуже дбайливе, гра артистів (Бенцаль, Радванський, Кемпова) переконлива. Четвертий вечір виповнило відоме, симпатичне „Дівча з Маслосоюзу" Павлусевича-Барвича цим разом може й краще відігране, як перший раз Пятого вечора бачили ми веселу комедію Арнольда й Баха „Під кураделею" в перекладі Е. Цісика. Типова віденська вигадка для тих, що люблять реготатися з заплутаних ситуацій та веселих двозначних дотепів, на які богате великоміське (тут віденське) життя. Артисти (в першу чергу знаменитий Яковлів, дальше п. Кемпова, Слюзаревна, Стрийська й ін.) своєю зразковою грою рівноважили плохенький зміст комедійки. На закінчення виставив театр „Орленя", історичні картини І. Зубенка, написані за монографією Борщака п. з. „Григор Орлик". Була це найзамітніша вистава-премієра, новинка на українській сцені. (Про неї поміщуємо окрему оцінку. — Ред.). Фреквенція в театрі була дуже нерівна, в загальному недостатня Така річ, як „Інваліди", не вважаючи на пояснення, що це уривок із життя членів УГА, стягнула таку малу скількість гостей, що було соромно і прикро. **Д. Н.**

ГОРОДЕЧЧИНА.

Прощання п-ва Ковальчуків. 17 літ перебував на становищі управителя нар. школи в Річичанах городецького повіту п. Володимир Ковальчук. Була це людина великої суспільної вартости, що вміла получити свої педагогічні обовязки з громадянською працею. Ввесь вільний час присвячував дир. Ковальчук праці над культурним піднесенням села Річичан та цілого городецького повіту. Як довголітній голова філії „Просвіти" своєю безкорисною, чесною та жертвенною працею причинився немало до того, що Городеччина дігнала під культурно-освітнім оглядом інші повіти. Та нежданно приходить сумна вістка — переносять! Шкільна влада перенесла невідкличним рішенням дир. Ковальчука з Річичан до Мишина в Коломийщині „з огляду на добро школи". Виділ Філії „Просвіти" в Городку, щоб хоч у малій мірі дати вислів признання для громадянської діяльности п-ва Ковальчуків, уладив у неділю 29. серпня в год. 20. у салі „Поміч" прощання для родини п. Ковальчука, де промовляли представники виділів культурно-освітніх установ Городка. Дир. Ковальчук був тихим, та невтомним нар. працівником і не фразами, а ділами доказував свою любов до праці над просвіченням села. Що селянство Городеччини розуміло й цінило його працю, свідчить найкраще факт загального признання для нього та бурхливі овації на його честь на Заг. Зборах філії „Просвіти" цього року. З відходом п. Ковальчука тратить Городеччина одного з найкращих просвітянських діячів. На новому пості бажаємо йому такого довіря місцевого громадянства, яке мало до нього українське громадянство Городецької Землі.

Попис дитячого садка в Городку. В неділю 5. вересня ц. р. відбулося в Городку закінчення дитячого садка, що його вела С. Служебниця Пр. Д. М. Садок мав приміщення в новонабутій домівці біля церкви св. Івана Хр. на передмісті Черлянськім та гуртував понад 50 дітей з передмістя Черлянського і Світника. Попис дитячого садка почався з опізненням щойно в год. 3-ій тому, що не прибула на час орхестра. Розпочався він молитвою дітей, опісля дітвора відспівала кілька релігійних пісень. Дальшу програму виповнили збірні співи, забави, хороводи, вправи й деклямації та кілька гарно виконаних танків під звуки орхестри з Керниці. Дітвора виступила в гарних національних строях, вправи були добре підготовлені. На Черлянському передмісті, яке ще далеко не дорівнює під культурно-освітнім оглядом іншим частинам Городка, була це перша цього роду імпреза. Гарно випав попис дітей, добре підготовили також буфет пані з Міщанського Брацтва, одначе, на жаль, багато передміщан, навіть родичів дітей, які виправляли, замість піти на площу та дрібним датком засвідчити своє зрозуміння для справи виховання наших наймеших, воліли вистоювати за огорожею. По пописі влаштовано спільну знимку дітвори, опісля відбулася забава з танцями для старших. Попис був получений з фестином та фантовою льотерією, одначе що хвилини стрічали аранжери перепони від представників влади безпеки, які забороняли в перервах між поодинокими точками попису танцювати та вже в год. 7. казали покинути площу танцюючим парам. З приводу цього попису слід підмітити, що садок організував не кружок „Р. Ш.", але Український Католицький Союз. Виховання релігійне дітей ішло тут упарі з національним, одначе не розуміємо, чому організатори і провід садка не подбали, щоб діти зі садка виступали на повітовім святі „Рідної Школи" в „Дні української дітвори" 22. серпня. Відсутність городецького садка на повітовім пописі в самому Городку завважали селяни та рішно коментували. Цього в будучині треба оминати.

Місія і канонічна візитація в Добростанах. Заходом о. М. Думанського, адміністратора Добростан городецького повіту, відбулася там 10-денна місія під проводом оо. Редемптористів. Глибокі змістом проповіди, що нераз зворушували до сліз, виголошували кількакратно щодня два місіонарі: о. Ван де Маль та о. Ковалик. Село Добростани з Волею Добр., яка належить до добростанської парохії, були ще донедавна одними з темніших сіл Городеччини. Всеж таки добростанці знані з завзяття і впертости. Ще давно перед війною вели вони кільканадцятьлітній процес з дідичем за громадські права до ліса та толоки, аж остаточно таки виграли. Село зачало підноситися культурно, коли до нього прийшов молодий, енергійний о. Думанський. Громадянська діяльність його не подобалася дідичеві-полякові і він відмовив дотації на церкву, внаслідок чого з матеріяльних причин церковна влада перенесла о. Думанського на іншу парохію. Та тут вирннуло завзяття і впертість селян. Тягнулося це цілий рік, аж остаточно дідич уступив селянам і з кінцем минулого року вернувся знову до Добростан оо. М. Думанський. Через конфлікт селян з духовною владою не було на весні 1936. р. канонічної візитації в Добростанах. З нагоди закінчення місії 6. вересня ц. р. прибув до Добростан Преосв. Іван Бучко на канонічну візитацію. Свого владику привитали на стації о. декан Крук з о. Думанським. Опісля в асисті величавої кінної бандерії в гарних народніх строях приїхав владика до Добростан. У німецькому селі Вайсенберг (Білогора) виставили місцеві римокатолики тріюмфальну браму та щиро його витали. Другу браму виставили в українській частині села. Перед церквою в Добростанах привитали владику селяни та представники культурно-освітніх товариств. У церкві відправив владика архиерейську Службу Божу в асисті о. Цара з Малкович, о. Антонишина з Мальчиць та о. Шуста з Каменоброду й о. Жолкевича з Любіня як диконів. У часі Служби Божої виголосив проповідь Редемпторист о. Ковалик. Гарно співав новозорганізований добростанський хор під упр. С. Гумецького. По Службі Божій виголосив зворушливу проповідь сам владика. Святочна була хвилина, коли всі добростанці з піднесеними руками присягали бути вірними Богові й Церкві та не признавати ніякої влади, яка виступала би проти Божих законів. Проповідь закінчив владика благословенням. По Службі Божій відспівано „Боже Великий, Єдиний", опісля процесія відпровадила владику в асисті духовенства аж під двері приходства. Молодь провожала владику окликами „Слава!". Цей урочистий день закінчено величавим походом через село з місійним хрестом, що його закопали пізним вечором на церковнім цвинтарі. День 5. вересня був великим святом Добростан, днем обнови духа, підйому національних почувань та маніфестації на честь представника Української Католицької Церкви.

Обжинки в Любіні Великім. Дня 5. вересня ц. р. відбулися в Любіні Вел. заходом місцевого кружка „Сільського Господаря" обжинки. На їх програму складалися крім хорових точок ще й вправи дівчат, які віддали на повітових обжинках філії „Сільського Господаря" в Городку в дні 29. серпня ц. р., як вибірання плоскінню, вправи серпами, снопами і т. д. Вправи підготовляв агр. С. Сідельник, інструктор філії „С. Г." в Городку.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

ШЛЯХ, релігійно-громадський часопис для народу. Р. І. ч. 5. за вересень 1937.

СЛУЖБОВИК. Львів, вересень 1937. Р. XIV. Ч. 9.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 5. вересня 1937. Р. XIII Ч. 34.

—o—

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 17.IX. год. 8 веч. „Король волоцюг".

Субота 18. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 17. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Субота 18. IX. год. 8. веч. премієра: „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ОТИНІЯ:
17. IX. Орленя.

СТАНИСЛАВІВ:
18. IX. Орленя.
19. IX. Шаріка.
20. IX. Під кураторією.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Білети на всі вистави можна вже набувати у Базарі.

ГАЛИЧ:
22. IX. Циганський барон.
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шаріка.

З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Заграва".

НАДВІРНА:
17. IX. Ліхтарі ночі.
18. IX. Муравлі.

БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генеральової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антін Адверс", „Віскі і долари".
ҐРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Прокажена".
ЕВРОПА: „Один поверх вище"
КАСІНО: „Кінець пані Чені".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".

МЕТРО: „Чорні рожі", „Вацусь" із Дюмшою.
МІРАЖ: „Пенні"
МУЗА: „Відень-Льондон".
ПАКС: „Королева джунглів".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато жениться".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шаржа легкої бригади"
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХИМЕРА: „16-літка" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 17. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика. 19.00 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Концерт орх., форт.; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Хор. пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 13.00 Циг. музика, 17.00 Танк. музика, 18.30 Скрипка, 19.30 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15, 17.00 Для дітей, 17.25 Форт. тріо. 19.30 Музика та пісні ріжних народів, гутірка з муз. ілюстр., 20.05, 21.00 „Ганс Гукебайн" ком. Блюменталя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00 Розр. музика, 20.10 Веселий вечір, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.53 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Орг., 17.00, 18.00 Вок.-муз. концерт, 19.00, 20.00 „Німецький романтизм", концерт орх., хору, солістів, сопр., тенор; ПРАҐА 14.00 Нім. авд.; літні пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.45 Спів, 20.15 Діяльог, 20.30 Словно-муз. авд., 21.00, 22.00 Франція у пісні, розр. програма; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00, 22.00 „Контрольор спальних вагонів" оперетка Аледжіянія.

Субота, 18. вересня 1937.

БЕРЛІН 19.00 Вечірній гомін, 19.15 Розр. музика, квінтет, 20.10, 21.00 Весела мандрівка, орх., сол., 22.30 Танк. музика; БІЛГОРОД 20.00 Російські пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 22.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.00 Сальон. музика, 18.30, 19.00 Циг. музика, 19.45, 20.00, 21.00 Оперетова музика; ВІДЕНЬ 13.10 Концерт, 14.00 Співає Міліца Коріюс, 19.25, 20.00, 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, 21.40 Нові нім. пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Концерт фільг.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.40, 21.30 Розр. музика, 22.00 Комедія, 22.40 Танк. музика; МІНХЕН 12.00 Концерт із Байройту, 14.25 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Спів, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Фестіваль Равеля; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Таїс" оп. Масенета.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 17. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Заручини в Чорнолісі", 11.40 Фельдеші: Віольончеля, гр.пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Айхгайм: Японський ноктюрн, гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Орх. концерт, 13.55 Рапсодії, гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова. Відповіди на листи, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Стравінський: Свято весни, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.42 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Сальонова музика, 16.45 Життя, як тому двадцять століть, репортаж із Палестини. 17.00 Орх. концерт, 17.50 Чи бактерії хорують, 18.00 Туристичний інформатор, **18.05 Українські нар. і популярні пісні: міш. хор „Торбан" під дир. Мик. Сидорака,** 18.25 Намисловський: Два танки, гр. пл., 18.30 Три знаки запиту, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., баритон, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Із оперетов, розр. концерт, музика, спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.45 Князь поетів (Верлен), 22.00 Скрипка, 22.25 Пісні Карменсіти (есп. нар. пісні), сопран. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 18. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Польонези, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Осіннє гноєння сіножатей і пасовищ, 12.25 Концерт військ. орх., 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Ми також улаштовуємо концерт, авд. у виконанні дітей, 16.30 Сонати на віол. і форт., 17.10 Суїти Чайковського та Сібеліюса, орх., 17.50 У замку Завіши Чорного, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Ґлєвунов, з гр. пл., 18.25 Актуальна гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гірник у пісні, словно-муз. авд., хор, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Були й будуть" — про Марію Родзевич, 20.45 Вечірній денник, 21.05 Розр. концерт, квартет ревелєрсів, форт., 21.45 Огляд видань, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Куток гумору, 23.05 Танкова музика з гр. пл., 23.10 Зразки промов, монольог, 23.20 Продовження танкової музики з гр. пл.

Радіокутик.

ГІТЛЕРІВСЬКА ПРОПАҐАНДА В АМЕРИЦІ.

Гітлерівські агенти ведуть в Америці оживлену пропаґанду, вживаючи до цього радія. З тою метою винаймають вони в поодиноких радіостаціях певні години, на торговельну рекляму. Вигодошують вони тоді в німецькій мові промови, котрі не мають нічого спільного з торговлею.

В часі таких авдицій часто можна чути утревалені на кружках гострі політичні промови Гітлєра чи Ґебельса. Внаслідок протестів, Федеральна Комунікаційна Комісія Сполучених Держав зажадала від півн.-американських стацій — уневажнення контрактів із представниками III. Німеччини.

Е. САРНЕТ ПІОНІРОМ РАДІОВИХ АКУСТИЧНИХ УЛІПШЕНЬ.

В останніх часах у ріжних краях повстав цілий ряд шкіл, які займаються справами радія, акустики і утривалення звуків.

В січні цього року було таких шкіл тільки дві, а в липні — вже сім. В Німеччині такі школи основано за пляном молодого французького музики Ерика Сарнет. Сарнет знає докладно електроакустичні проблеми. Він співробітничав при винаході електричної реґуляції резонансу при помочі апаратури Бернарда Ру. Ця апаратура вже заінстальована Паризькою Поштою в палаті Радія на Світовій Виставі і замовлена для всіх державних французьких радіостацій. Застосування цієї апаратури, яка омітно уліпшує акустику студій, є у великій мірі ділом Сарнета. Е. Сарнет працює тепер в Німеччині над оркестрацією кількох творів Бахе, що спеціяльно призначені до програм популярної музики.

На думку Сарнета, саме розвязання електро-акустичних проблем не вистачає, треба ще достосувати склад оркестри та її технічні цінности до потреб мікрофону.

ПАМЯТИ ҐРІҐА.

Дня 4. вересня п. р. минає 30 літ від смерти норвеського композитора, Ґріґа. Багато европейських радіостацій присвятить йому спеціяльні авдиції.

Родина Ґріґа походила зі Шотляндії внемігрувала до Берґен, де наш композитор побачив світ. Першу науку музики давала йому мати, потім композитор вчився в Музичній Академії в Ляйпціґу. Музика Ґріґа має характер чисто норвеський. Для своєї тематики брав він багато з народніх пісень, з їх простотою і щирістю. Тепер його творчість дуже популярна у цілому світі.

БІРЖА.

Львів, дня 16 вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·30, 89·38. Долярі американські 5,29·50, 5.27·00. доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·32—290·88, Франки фр. 18·55—18·20, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·40—17·50, Кор. дан. 117·34—116·50 Кор. норв. 132·13—131·15, Корони шв. 135·53—134·55, Ліри італ. 23·50—22·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 128·00 — 122·00, Шилінґи австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·29—25·90, Марки нім. срібні 134·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·00, 56·00, 3 пос. інв. 1 ем ненот., 2 ем. 68·25, серія 83·00, 5 залізн. 58·00, 4 прем. дол. 38·50, 4 консол. 58·00, 57·50, 57·75, дві ост. др.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця	4—4·10 зол

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця вдержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 16. вересня 1937.

Звідомлення овочевогоринку.

Ціни гуртові за 1 кг. льоко Ринок.

Яблока I.	0·18—0·25
Яблока II.	0·12—0·15
Яблока III.	0·08—0·10
Грушки I.	0·25—0·45
Грушки II.	0·15—0·20
Грушки III.	0·10—0·13
Сливки угорські грубі	0·28—0·32
Помідори	0·06—0·10
Виноград угор	1·15—1·20
„ заліщицьк.	0·55—0·65
Цибуля за 100 кг.	8·00—9·00
Горіхи	0·55—0·65

ЦЕНТРОСОЮЗ

Подяка.

Високопов. Панові Д-р М. Стровському, старшому лікареві Львів, пл. Більчевського ч. 11 щиро дякують за безкоросне вилікування пса з недуги, яку на ветер. клініці скваліфіковано як невилічну.

А. В. Чури.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ОПОВІСТКИ.

Краєве Т-во Кредитове — Львів замісць вінка на домовину бл. п. о. Алексія Пясецького складає на Рідну Школу зол. 25.—.

КУПНО - ПРОДАЖА

ОДНОПОВЕРХОВУ каменичку, невикінчену (шкелет), 8 убікацій, кльозети, спіжарки, електрика. 200 сяжнів городу, продам оказійно. Львів (Яловец) вул. Тракт Глинянський 26. Господар. 2-3

МАШИНУ писальну Адлер українсько-польську, майже нову, продає Іванишин, Львів, Городецька 23. 1667 1-3

АНТИКВАРНІ

ВЖЕ НАДІЙШЛИ всі книжки, що бракували в антикварні „Міль Книжковий", Баторія 6. 1666 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КООПЕРАТОР, вправний книговод-білянсіст з довголітньою працею в кооперативах ріжного роду і кооперативних осередках, шукає в кооперативній установі праці книговода, люстратора, магазинера тощо. Зголошення слати до д-ра Ґердецького, адвоката в Косові к. Коломиї. 2—5

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21, I. п. двері 6. 1668 1—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 2—8

БРИЛЯНТИ, діяманти, перли, срібло золото біжутерію, годинники купує платить найбільше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 3—4

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, направи кухонні, приладдя поручає Рентчнер, Леґіонів 37. 2—

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.